

Основна школа

"Ђура Јакшић"

Панчево

РАЗВОЈНИ ПЛАН ШКОЛЕ

за период 2024-2028. год.

Број 839/23 од 28.11.2023.г.

Садржај:

Садржај:.....	2
1. Полазне основе израде РПШ	3
2. Основни подаци о школи	3
3. Анализа стања у школи.....	4
4. Услови рада	6
5. Примарни циљеви и задаци школе.....	7
6. План за унапређивање рада школе	11
7. Мере унапређивања резултата на завршном испиту.....	17
8. Мере за унапређење доступности одговарајућих облика подршке и разумних прилагођавања квалитета образовања и васпитања за ученике којима је потребна додатна подршка	18
9. Превенције насиља и повећање сарадње.....	20
10. План рада здравствене заштите	36
11. План рада социјалне заштите	37
12. Ученички парламент	38
13. Мере превенције осипања ученика	42
14. Припреме, планирање, организовање и спровођење завршног испита.....	46
15. План стручног усавршавања наставника и стручних сарадника и план напредовања и стицања звања	47
16. План укључивања родитеља односно законских заступника у рад школе	50
17. План сарадње и умрежавања са другим школама и установама	53
18. Програм школског маркетинга	54
19. План укључивања школе у националне и међународне развојне пројекте.....	55
20. Мере за увођење иновативних метода наставе, учења и оцењивања	56
21. Основно образовање одраслих.....	62
22. Праћење и евалуација РПШ-а	69

1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ИЗРАДЕ РПШ

На основу **члана 50.** Закона о основама система образовања и васпитања (, Сл. гласник РС", бр.88/2017. и 27/2018-др. закони), Стручни актив за школско развојно планирање је сачинио Развојни план школе, а исти је у сагласности са члановима Наставничког већа, Савета родитеља и Ученичког парламента **усвојен** на седници Школског одбора, дана 28.12.2018.године.

Стручни актив за школски развојни план (РПШ) 2023-2028.год. чине:

Боканић Горан - директор, Капор Јасна-педагог-координатор и записничар, Золтан Бисак, Милица Шимрак, Катарина Шубоњ, Драгана Мађаров Балог, Гордана Ђерфи, Весна Стокић, Александра Анђелковић, представник Школског одбора и Савета родитеља и представници Ученичког парламент.

Развојни план школе је стратешки план развоја који садржи приоритете у остваривању васпитно-образовног рада, циљеве, задатке и носиоце активности, критеријуме и мерила за вредновање планираних активности и друга питања од значаја за развој школе.

РПШ се доноси на основу извештаја о извршеном самовредновању квалитета рада школе.

2. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ШКОЛИ

2.1. Историјат и локација

Наша школа, ОШ, , Ђура Јакшић", као једна од **најстаријих** у граду, почела је да се гради 1912.године, а са радом је почела 01.09.1913.године.

Године 1941. ушколу се уселила немачка војска, која је боравећи у њој, уништила зграду и намештај. Рад у школи је обновљен 1946.године, када је почела са радом Основна школа бр.6. После рата, у истој згради је радила Индустијска средња школа, касније названа Техничка и Интернат техничке школе. **Године 1953. школа добија име , , Ђура Јакшић".**

Друга адаптација, доградња и реконструкција школе је урађена 1981.године, када су дограђени нови мокри чворови, кров, електро и водоводне инсталације и централно грејање на гас. Површина школске зграде износи 2.398m² квадратних метара, дворишта 2.456m² и спортских терена 679m².

Данас, по броју ученика у одељењима спада у ред **мањих школа** што омогућава **индивидуални приступ** сваком ученику. Међутим, чињенице говоре да је прилив деце последњих година веома висок, тј. да БРОЈ УЧЕНИКА РАСТЕ. Школа се налази у насељу , , Тесла" у улици Лава Толстоја 30 у ужем центру града и повезана је са мрежом улица, па је доступна и ученицима који живе на локацијама удаљеним од школе.

2.2. Специфичности школе

- Школа има **по два одељења** у сваком разреду, **сем у првом**, му ком смо ове године први пут после више деценија, уписали три одељења првака
- Ученици виших разреда (**V-VIII**) похађају наставу у **преподневној** смени, а ученици нижих разреда (**I-IV**) **мењају** смену на две недеље;
- У школи ради продужени, **дневни боравак**;
- **Од 1993.** године у оквиру наше школе се **релизује основно образовање одраслих**, (консултативном наставом и реализовањем испита), а од шк. **2010/2011.год.** школа је

била у пилот Пројекту Европске уније и МПН: „Друга Шанса“ у оквиру које се настава реализовала у три циклуса; Први циклус: I-IV разреда; Други циклус: V и VI разред; Трећи циклус: VII и VIII разред; Ради се о функционалном основном образовању, са посебно дефинисаним стандардима постигнућа; Од шк.2013/2014. године школа је **верификована** за самостално обављање основног образовања одраслих по принципу ФООО;

- Нашу школу похађају ученици из **удаљених** крајева града и са периферије;
- Негујемо дугогодишњу сарадњу са Домом за **незбринуту** децу „Споменак“ и у последњих неколико година и са Сигурном кућом из Панчева што говори о искуству у раду са специфичном околностима;
- Вишегодишњи **хуманитарни рад** школе обележава наш лични печат-ФИЛАНТРОПСКИ ПРИСТУП
- **Партнерство** са ОШ „Свети Никола“ из Румуније (Дета), са ОШ „Паја Јовановић“ из Вршца и са ОШ „Људски врт“ и „Младика“ из Птуја из Словеније;
- Успешна **сарадња** са локалном заједницом и друштвеном средином;
- **Индивидуализована** настава...
- **Однос према раду** (према деци, родитељима, запосленима, сарадницима у друштвеној средини...)-НАША ШКОЛА-НАШ ДОМ.

3. АНАЛИЗА СТАЊА У ШКОЛИ

3.1. Снага наше школе

- Снага наше школе лежи управо у малобројним одељењима, односно у већој могућности за реализацију **индивидуализоване** наставе и приступу ученицима, а у складу са њиховим могућностима и потенцијалима, с крајњим циљем успешне реализације циљева образовно-васпитног плана и програма, што све чини наставни процес квалитетнијим и ефикаснијим;
- **Стручни** наставни и ваннаставни кадар, из чега произилази квалитет наставних и ваннаставних активности;
- Перманентна заинтересованост наставника за **стручно усавршавање** и унапређивање васпитно-образовног рада;
- **Успеси ученика на школским** такмичењима;
- **Отвореност за сарадњу** (са осталим школама, вртићима, здравственим и културним установама, спортским организацијама и клубовима, са институцијама и предузећима из локалне средине, са медијима...);
- Успешни смо **организатори** бројних семинара и такмичења;
- Имамо **сопствени систем грејања**;
- Запажени резултати на школским **такмичењима** из географије, историје, српског и енглеског језика, математике, биологије, хемије....
- Хуманитарни **концерти**;
- Ваннаставне **активности**;
- **Школске активности** (Дочек предшколаца, Пријем првака у Дечији савез, Дан школе, Нова година, 8. март, Школска слава Св. Сава, приредбе, изложбе радова, маскембали, вашари, Игре без граница, позоришне представе, радионице...);
- Учешће у **градским манифестацијама** (Пролећни карневал, Изложбе радова, Мала олимпијада, Међународни градски карневал...);

3.2. Слабост наше школе

- Обзиром на **старост зграде**, она изискује стална улагања и реновирања;
- **Недостатак финансијских и материјалних средстава** за адаптацију, побољшање и осавремењивање школског простора, опреме и наставних средстава;
- **Недовољна опремљеност учионица савременим наставним средствима;**
- **Лоше стање школског подова;**
- **Материјално-економска угроженост породица ученика.**

Избор садржаја плана обављен је, на основу самовредновања, Школског програма а на основу издвојених приоритета и потреба школе. Општи **циљ** нам је да се у горе наведеним областима испоштују потребе ученика, њихових родитеља и запослених у школи и да се покрену промене у осталим сферама школског живота. РПШ је усаглашен са Годишњим планом и Извештајем о раду школе, са Школским програмом и са самовредновањем, а огледа се у подршци ученицима и то: када је у питању **брига и безбедност**, у подршци **личног и социјалног развоја, професионалне оријентације**, у подршци **учењу, наставном процесу**, његовом **планирању и припремању** и праћењу **напредовања ученика** с крајњим циљем остваривања исхода а то је: **ВИСОК НИВО ШКОЛСКИХ ПОСТИГНУЋА И ЊИХОВА ПРИМЕЊИВОСТ.**

Даља усаглашеност види се у оквиру примарних циљева и задатака усвојених на основу анализе извештаја о квалитету рада школе, праћења и вредновања реализованих активности, у делу васпитног рада са ученицима, организације васпитно-образовног рада, делова програма стручних, руководећих и управних органа школе, делова планова и програма рада наставника, у оквиру програма ваннаставних активности, у деловима посебних програма васпитно – образовног рада, стручног усавршавања и у оквиру сарадње са локалном самоуправом.

Оно на чему перманентно треба радити је:

1. **Подизање квалитета наставе** на виши ниво, повећање **мотивације** ученика за **самостално стицање** знања и вештина, **смисленим повезивањем градива** из различитих предмета сродних садржаја, као и **примена** у пракси и животу;
2. Употреба, примена и презентација **мултимедијалних** садржаја у наставном и ваннаставном процесу;
3. Подстицање **истраживачког** рада ученика, размене мишљења након обрађених садржаја и **активно учешће у дискусији;**
4. Размена искуства наставника и **праћење иновација;** Стручно усавршавање;
5. Побољшање **тимског рада** и рационална **расподела послова** запосленима, с циљем ефектности и ефикасности;
6. Одржавање високог нивоа **безбедности ученика у школи;**
7. Обезбеђивање оптималних услова за **развијање ученичких талената** и даровитости, као и за **подршку ученицима са сметњама у развоју;**
8. **Парламентарно учешће ученика** у животу и раду школе у оквиру њихових ингеренција;
9. Промовисање **спорта и здравих животних стилова, суштинских вредносних система**, упућивањем и усмеравањем ученика на исте;
10. **Професионална оријентација ученика.**

4. УСЛОВИ РАДА

4.1. Материјално-технички и просторни услови

Као приоритет за наредни период свакако је замена преострале столарије (прозора), потом сређивање олука а потом и фасаде зграде. Оно чиме школа располаже је:

Школски простор

Намена простора	квм	Квм по ученику
Површина шк. зграде	2.398	7,69
Двориште	2.456	7,87
Спортски терени	679	2,18

Школска зграда

Намена простора	Бр. Просторија	м ²
Специјализоване учионице	15	1.080
Фискултурна сала	1	264
Радионица	1	72
Библиотека	1	75
Зборница	1	72
Канцеларија стручног сарадника	2	50
Кухиња са трпезаријом	1	83
Мокри чворови	6	210
Ложионица са радионицом	3	334
Подруми	2	360
Управа	2	38

Наставна средства

Назив	Разредна наст.	Предметна наст.	Укупно
Електронске табле	2	1	3
ТВ пријемник	2	2	4
DVD	2	-	2
Рачунар	5	20	25
Музички инструменти	5	10	10
Лаптоп рачунар	2	2	4
Видео пројектор	2	3	5

Један од задатака у РПШ-у јесте и набавка наставних средстава са циљем задовољења прописаних норматива. У школској библиотеци има преко 8.300 књига и око 200 сликовница.

Кадровски услови

Кадрови у школи задовољавају захтеве Правилника о профилиу школске спреме, као и норматива рада са ученицима.

Услови средине у којој школа ради

Школа је једна од десет основних школа у граду. По броју ученика и одељења спада у ред мањих школа, али по традицији је једна од најстаријих и најуспешнијих. У школи се успешно реализује настава основног образовања одраслих. Реализација наставе у ООО прошле школске године може се сматрати веома успешном у другом и трећем циклусу. Школски тим наше школе прошао је неопходну обуку, чиме је оспособљен за рад са одраслим полазницима. Школа је 2013. године верификована за рад у ООО.

Наши ученици су из претежно радничких породица. Како је град индустријски центар, средина је еколошки загађена. Ипак, у непосредној близини наше школе нема ниједне фабрике, која утиче на ту загађеност.

С обзиром да се школа налази у ужем центру града, повезана је мрежом улица, тако да је доступна ученицима који живе на локацијама које су удаљене од школе. Захваљујући тако повољној локацији и близини аутобуске станице, нашу школу похађају и ученици из удаљених делова града, као што су Скробара, Дубока Бара, Баваништански пут и Стари Тамиш. За долазак у школу, као и повратак у ова насеља користи се бесплатан локални превоз, а Град Панчево је обезбедио средства. Специфичност је да виши разреди, тј. ученици 5. до 8. разреда, похађају наставу само у преподневној смени, што одговара једном броју родитеља, а нарочито ученицима који се баве спортом, јер се већина тренинга одвија у вечерњим сатима.

Без обзира на све отежавајуће околности наметнуте споља, оно што карактерише нашу школу, јесте огромна преданост свом позиву, видљива љубав према деци, перманентно неговање позитивног духа и промовисање суштинских и квалитетних породичних и животних вредности. Захваљујући свему томе наша школа је једна од ретких где се повећава број уписаних ученика.

Повећање броја уписаних ученика и ученика који су прешли у нашу школу

У последње време већина школа у Републици Србији је изложена појави осипања ученика. Разлози су наталитет који је у опадању и исељавање у иностранство. Насупрот томе број ученика у нашој школи се константно повећава. Све већи број родитеља одлучује се да упише децу у 1. разред, као и да премести дете из других школа у нашу школу.

5. ПРИМАРНИ ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛЕ

На основу до сада остварених циљева и задатака и полазећи од услова у којима школа ради као и од потреба интересних група, издвојиле су се следеће области које желимо да унапређујемо, из којих су се издвојили приоритети с општим циљем унапређења квалитета наставног процеса и учења, подизања нивоа ученичких постигнућа и одржавање високог нивоа безбедности ученика.

Општи циљ је задовољење потреба ученика, њихових родитеља и запослених, у складу са законским регулативама.

Специфични циљеви су:

1. Безбедност ученика;
2. Унапређење квалитета ученичких знања и њихова употребљивост увођењем савремених наставних средстава и иновативним приступима;
3. Осавремењивање методичког приступа обучавањем наставника за коришћење и примену савремене технике;

4. Повећање мотивације ученика за самостално стицање знања и вештина (унутрашња мотивација) мултимедијалним приступом у настави;
5. Учење учењу;
6. Смислено повезивање сродних садржаја из различитих предмета, примена и презентација радова;
7. Стручно усавршавање наставника;
8. Активно учешће ученика у дискусији у наставном процесу;
9. Индивидуализовани приступ у зависности од ученичких могућности за реализацију;
10. Подстицање даровитости и талената;
11. Учешће у ваннаставним и спортским активностима;
12. Подршка личном, социјалном и здравственом развоју, образовању и васпитању ученика као и осталим развојним сегментима;
13. Парламентарно учешће ученика у животу и раду школе у оквиру њихових ингеренција.

МИСИЈА

- **Квалитет наставног процеса и постигнућа ученика;**
- **Подстицање унутрашње и сазнајне мотивације**, истраживачког духа, радозналости, односно **активног учешћа** ученика у настави;
- **Безбедно**, срећно и задовољно дете!
- Уважавање **индивидуалних** разлика међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања, као и уважавање специфичности сваког одељења понаособ **прилагођавањем** наставе могућностима, способностима, интересовањима и потребама;
- **Неговање квалитетног и здравог** начина живота и рада, указивањем и **промовисањем етичких и естетских вредности** и прихватљивих животних стилова; Промовисање примера и указивање на **квалитетни вредносни систем**;

ВИЗИЈА

- Учење и образовање - као **унутрашња потреба** (унутрашња мотивисаност);
- Заснованост наставног и ваннаставног образовања на **интегрисаном** наставном програму у којем постоји хоризонтална и вертикална повезаност између наставног градива, с циљем **смисленог** повезивања и изградње **трајних и употребљивих** знања и вештина;
- **Континуирана применљивост суштинских системских вредности** у сопственом и колективном животу и раду **и живљење** у складу са тим;
- Школа која негује индивидуални развој сваког појединца као одговорног члана друштва.
- Адекватно опремљен простор за пријатан боравак и успешан рад.

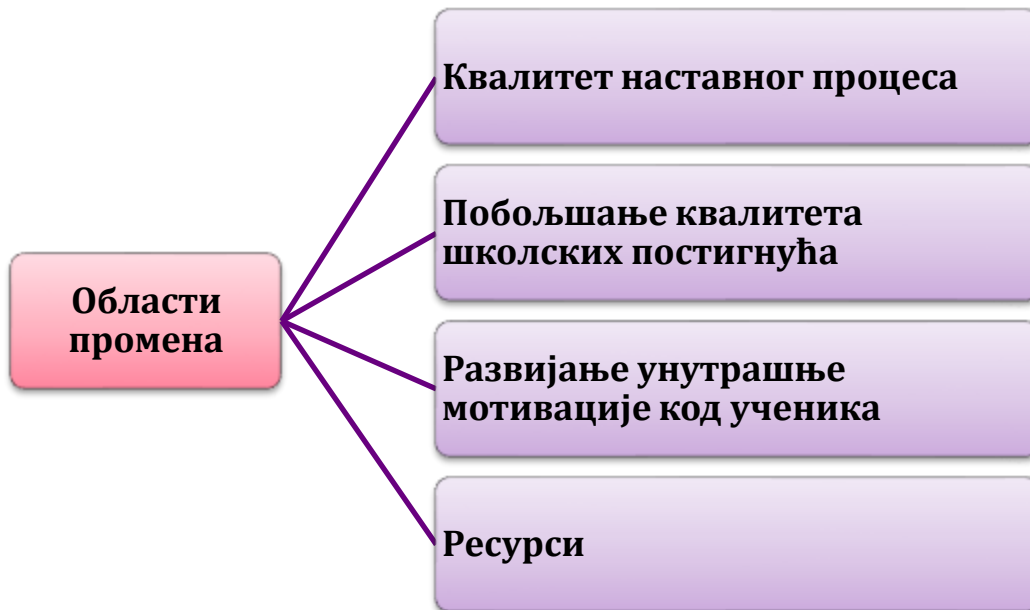
РАЗВОЈ СТАБИЛНИХ ОБЛАСТИ И УНАПРЕЂИВАЊЕ ОБЛАСТИ

Области рада које су се показале као стабилне, а које и даље желимо да одржимо на високом нивоу јесу:

- **Подршка личном и социјалном развоју ученика**, развијањем осетљивости за пружање подршке и помоћи дечијим потребама и променама, у складу са свим развојним сегментима;
- **Подршка инклузивном развоју;**
- **Безбедност** ученика и запослених у школи;
- **Етос**-међуљудски односи;

Анализирањем снага и слабости наше школе, потреба интересних група позивајући се на евалуциону анализу утврђену самовредновањем и вредновањем школе издвојиле су се следеће области које желимо да унапређујемо:

1. **Квалитет наставног процеса** кроз квалитетну припрему часа и планирање, кроз сврсисходност наставног часа (процеса), у односу на специфичности одељења и појединца; Кроз примену свих дидактичких принципа; Кроз подстицање ученика; Праћењем напредовања; Реаговањем (ревизијом) у случајевима образовне неефикасности ученика, Применом иновација; Ефикасним управљањем процесом учења и наставним процесом; Прилагођављањем рада на часу васпитно-образовним потребама ученика; Континуираним увидом у повратну информацију о усвојености градива и правовременим поступањем у складу са тим; Хоризонтална и вертикална повезаност између предходно наученог и ученог градива, повезаност између сродних наставних предмета и повезаност наставе са животом;
2. Побољшање **квалитета школских постигнућа (наставе и учења)** кроз праћење оцена и успеха, кроз квалитет знања и употребљивост, кроз усвојеност вредности и вештина на часу; Умеће ученика да анализира, критички сагледава и дискутује; Подизање нивоа одговорности код ученика; Побољшање резултата на завршном испиту; Баланс између школског успеха и постигнутих резултата на завршном испиту,
3. Развијање **унутрашње мотивације код ученика- за учење и стицање знања** - Учење **мотивисано потребом за знањем**, а не искључиво потребом за оценом; Развијање потребе за **формативним оцењивањем**, сем сумативног оцењивања; **Потреба за учењем- као таквим**, а не учење - спољње мотивишуће и наметнуто; Развијање и неговање вредносног система;
4. **Ресурси**-Материјално-технички, финансијски и ресурсни локалне средине: Функционално коришћење материјално- техничких постојећих ресурса (школског простора и опреме, као и наставних средстава), Опремање школе новим материјално-техничким средствима; Коришћење функционално расположивим финансијским ресурсима; Писање молби за донације и учешће у Пројектима;Функционално коришћење расположивих ресурса локалне средине; Самоиницијативно учешће родитеља ученика-донацијама- у опремању учионичког простора(кречењем, подовима, намештајем, завесама...);

Дефинисање приоритета за унапређивање

Из горе наведеног, приоритети којима ћемо се бавити у наредних пет година су:

1. Настава и учење;
2. Школска постигнућа ученика;
3. Ресурси;

Важно је имати на уму да је повезаност и прожимање горе наведених сегмената у оквиру поменутих области неопходна, јер они нису изоловани већ је упрво већа шанса за ефикасно делање у оквиру појединачних сфера- ако су остале две што потпуније. Чим једна карика у развојном ланцу ослаби- пољуља ће и остале. Зато је развој континуиран процес у којем је драгоцено учешће што више актера. Потребно је редовно имати увид у постигнуте резултате рада, у оствареност планираних циљева и исхода, како би се сегменти у којим нема напретка, интензивирали. Из тог разлога смо сачинили свеобухватан, детаљан и прецизан акциони план, који дефинише развојни, специфични циљ, задатке, активности, носиоце истих и временску динамику. Ништа мање обиман је и евалуациони план, који дефинише очекиване исходе.

РПШ је у корелацији са самовредновањем кључних области као и са Годишњим планом школе.

Приоритети по областима

Настава и учење

**Постигнућа
ученика**

Ресурси

6. ПЛАН ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ РАДА ШКОЛЕ

У наставку су наведени исходи до којих желимо да дођемо кроз циљеве и активности а у односу на постављене стандарде квалитета.

Област 1: Програмирање, планирање и извештавање

Програмирање образовно-васпитног рада је у функцији квалитетног рада школе. Оно се заснива на прописаним начелима. У изради су учествовале су кључне циљне групе (наставници, стручни сарадници, директор, ученици и родитељи). Садржај одржава специфичност установе и проценама квалитета рада установе уз уважавање узрасне, развојне и специфичне потребе ученика. **Планирање** рада органа, тела и тимова је у функцији ефективног и ефикасног рада у школи. Сви планови се доносе у складу са школским програмом, развојним планом и годишњим календаром. У оперативним плановима органа, тела, тимова, стручних сарадника и директора конкретизовани су циљеви из развојног плана и школског програма и уважене су актуелне потребе школе.

Област 2: Настава и учење

Наставник ефикасно управља процесом учења на часу и прилагођава рад на часу образовно-васпитним потребама ученика користећи различите методе, начин рада и наставни материјал индивидуалним карактеристикама ученика. **Ученици** стичу знања, усвајају вредности, развијају вештине и компетенције на часу уз активно учешће и повезивање наученог са свакодневним животом. Вредновања наставника су у функцији даљег учења. Она су јасна, потпуна и разумљива ученицима, и укључују и препоруке о наредним корацима.

Развојни план школе за период 2024-2028. год.

Индикатор	Активности	Носиоци активности	Временска динамика	Начини провере остварености активности
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика;	<ul style="list-style-type: none"> - Процена ученичких образовних капацитета; - Израда задатака и питања по нивоима сложености у односу на унапред процењене могућности ученика понаособ, за што успешнију реализацију; - Чешћа примена групног рада (омогућава сарадњу, заједништво, подстицање иницијативе, мотивисање ученика); - Рад у пару (као вид вршњачке подршке); - Рационално и економично распоређивање 45-минутног часа; - Примена различитих савремених технологија; 	<ul style="list-style-type: none"> - Наставници разредне и предметне наставе; - Педагог; 	<ul style="list-style-type: none"> - Примена континуирано; - Увид у реализацију месечно, квартално полугодишње, на крају године; 	<ul style="list-style-type: none"> - Наставни листићи и дидактички материјали по нивоима сложености; - Квизови; - Коорелација међу предметима; - Практична примена знања; - Ученички досијеи са продуктима рада; - Педагошке свеске наставника;
Наставник прилагођава наставни материјал индивидуалним карактеристикама ученика;	<ul style="list-style-type: none"> - Задаци и питања по нивоима сложености; - Чешћа употреба штампаног материјала; - Подизање степена очигледности наставе – приликом посета, излета, амбијенталне наставе....; - Разноврсност материјала; - Примена различитих савремених технологија у складу са постојећим материјално-техничким ресурсима школе. 	<ul style="list-style-type: none"> - Наставници разредне наставе; - Предметни наставници; - Педагог; - Директор; 	<ul style="list-style-type: none"> - Примена-континуирано; - Увид у реализацију-месечно, квартално полугодишње, на крају године; 	<ul style="list-style-type: none"> - Анкета; - Интервју ученика; - Задовољство ученика и родитеља; - Квизови знања; - Практична примена знања кроз израду пројеката-плаката, фото-албума, - Ученички досијеи са продуктима рада; - Педагошке свеске наставника; - Посете часовима;
-Подстицање виших нивоа когнитивних активности активним учешћем свих ученика;	<ul style="list-style-type: none"> - Подела задужења према образовним могућностима ученика; - Подела задужења осталим ученицима у одељењу у виду вршњачке помоћи и подршке; - Давање прецизнијих инструкција за рад на часу ради боље организације рада ученика; - Наставник предвиђа задатке који ће омогућити сарадњу и заједнички рад унутар групе; 	<ul style="list-style-type: none"> - Наставници разредне наставе; - Предметни наставници; - Педагог; - Директор; - Ученици; 	<ul style="list-style-type: none"> - Примена-континуирано; - Увид у реализацију-месечно, квартално полугодишње, на крају године; 	<ul style="list-style-type: none"> - Напредовање ученика; - Праћење и вођење адекватне документације; - Посете часовима; - Разговор са родитељима; - Блиц питања; - Угледни часови; - Огледни часови; - Извођење експеримената;

Развојни план школе за период 2024-2028. год.

Индикатор	Активности	Носиоци активности	Временска динамика	Начини провере остварености активности
	<ul style="list-style-type: none"> - Чешћа примена различитих облика рада или комбиновање (рад у пару, групни рад, тимски рад,) - Чешћа примена различитих информативних текстова (енциклопедије, речници, интернет, стручни часописи, дечија штампа,) - Комбиновање различитих метода рада (интерактивна, кооперативна,) - Подстицање ученика да активно учествују и постављају питања , да закључују , истражују, експериментишу и практично примењују; -Развијање позитивне конкуренције-такмичарског духа у одељењу и између одељења; 			<ul style="list-style-type: none"> -Предавања ученика; -Иницијатива на одељењским и стручним већима за примену свега горе наведеног;
<ul style="list-style-type: none"> -Увид у повратну информацију о степену усвојености градива од стране ученика, на сваком наставном часу; -Примена што већег броја дидактичких принципа на сваком наставном часу; 	<ul style="list-style-type: none"> -Кратак резиме и рекапитулација на крају сваког часа- усменим пропитивањем ученика, блиц тестом; -Што чешћа употреба што већег броја дидактичких принципа на сваком наставном часу(1.Принцип научности; 2. Принцип рационалности и економичности; 3. Принцип очигледности; 4. Принцип поступности и систематичности; 5. Принцип свесне активности; 6. Принцип повезаности наставе са животом; 7. Принцип васпитности; 8. Принцип индивидуализације и диференцијације; 9. Принцип трајности наученог и примена); 	<ul style="list-style-type: none"> -Сви наставници; -Ученици; -Сви наставници; 	<ul style="list-style-type: none"> -Примена- континуирано; -Увид у реализацију- месечно, квартално полугодишње, на крају године; 	<ul style="list-style-type: none"> -Напредовање ученика; -Увид у ученичке досијее; -Увид у педагошке свеске; -Увид у формативно оцењивање ученика; -Увид у оцене ученика; -Посете часовима;
<ul style="list-style-type: none"> Наставник учи ученике како да процењују својнапредак ; 	<ul style="list-style-type: none"> - Самооцењивање ученика и анализа на часу након одговарања, (читања домаћег задатка, решавања проблемског задатка, усмено одговарањем, практичан рад.....); - Вршњачко оцењивање (подстицање ученика да анализирају и износе мишљење о раду другог ученика); 	<ul style="list-style-type: none"> -Наставници разредне наставе; - Предметни наставници; -Педагог; -Директор; 		<ul style="list-style-type: none"> -Напредовање ученика; -Увид у педагошке свеске наставника; -Посете часовима

Развојни план школе за период 2024-2028. год.

Индикатор	Активности	Носиоци активности	Временска динамика	Начини провере остварености активности
- Вршњачко оцењивање и самооцењивање; -Давање повратне информације ученицима о њиховом раду а у функцији даљег учења; -Наставничка евиденција увиду формативног оцењивања ;	- Подстицање критичности и самокритичности (процењивање успешности рада и остварених резултата); - На основу вредновања ученичког рада, дати прецизну повратну информацију ученику као смерницу шта треба да поправи и на чему треба да ради убудуће; - Учесталије давање повратних информација ученицима о њиховом раду и напредовању; -Вођење педагошких свезака у којима се за сваког ученика образлаже напредовање у односу на наставни план и програм и у односу на индивидуалне образовно-интелектуалне капацитете детета понаособ.	-Ученици -Наставници разредне наставе; - Предметни наставници	-Примена-континуирано; -Увид у реализацију-месечно, квартално полугодишње, на крају године -Примена-континуирано;	-Напредовање ученика; -Увид у педагошке свеске наставника; -Посете часовима

ОБЛАСТ 3. Образовна постигнућа ученика

3.2. Резултати ученика на завршном испиту показују оствареност стандарда постигнућа наставних предмета, односно оствареност постављених индивидуалних циљева учења ; 3.2.Школа континуирано доприноси бољим образовним постигнућима ученика.

Индикатор	Активности	Носиоци активности	Временска динамика	Начини провере остварености
Школске оцене су у складу са резултатима на завршном испиту; -Интензивирана допунска настава за ученике који не постижу задовољајући успех у учењу; - Одвајање листа постигнутих резултата на завршном испиту -за редовне ученике и за	-Констатовање да постоји неусаглашеност; -Дефинисање и уједначеност критеријума оцењивања на нивоу школе, разреда и одељења; -Примена тестова знања, иницијалних тестова; - Обавезна израда плана рада допунске наставе; - Редовна реализација допунске наставе; - Вођење педагошке свеске допунске наставе (ко је присутан, шта се радило, који су резултати рада, ...); - Информисање родитеља о организацији , времену реализације и присутности ученика, као и о напредовању ученика; -Подношење захтева Окружној уписној комисији за одвојене листе.	- Наставници разредне наставе; - Предметни наставници; -Педагог; -Директор; -Директор, педагог, андрагошки асистент	-Примена-по плану; -Увид у реализацију-месечно, квартално полугодишње, на крају године; -Мај-јун	-Увид у дневнике рада, матичне књиге, педагошке свеске, ученичка досијеа, разговори са ученицима и родитељима; -Анализа успеха на крају шк.године; -Анализа успеха на завршном испиту; - Напредовање ученика; - Вођење педагошке свеске (евиденције) допунске наставе; -Одговор Окружне комисије по упућеном захтеву;

Развојни план школе за период 2024-2028. год.

Индикатор	Активности	Носиоци активности	Временска динамика	Начини провере остварености
полазнике за основног образовања одраслих.				-Непосредан увид након реализације завршног испита.

ОБЛАСТ 4. Подршка ученицима*4.2. У школи се подстиче лични, професионални и социјални развој ученика*

Индикатор	Активности	Носиоци активности	Временска динамика	Начини провере остварености
Интезивирање допунске и додатне наставе, секција и радионица.	<ul style="list-style-type: none"> -Интезивирати рад у вишим разредима; -Обавештавање ученика и родитеља на почетку године о постојећој допунској, додатној настави, секцијама и радионицама; - Обавештавање ученика и родитеља о терминима реализације горе наведеног; - Анкетирање ученика и родитеља о учешћу (опредељивање ко ће на коју секцију); - Организација и реализација наведених активности по стручним већима (дан природних наука, дан друштвених наука, дан драмске секције, дан спорта, дан љубитеља природе, дан библиотеке , дан дружења са књигом, учешће на разним конкурсима); - Анализа остварених ваннаставних активности, допунске и додатне наставе, секција и радионица на родитељском састанку на крају школске године.; - Организовање активности поштујући иницијативу (предлог) ученика, њихових интересовања и потреба. 	<ul style="list-style-type: none"> -Предметни наставници -Наставници разредне наставе - Родитељи; -Директор; -Педагог 	<ul style="list-style-type: none"> -Анкета: септембар -Примена- по плану; -Увид у реализацију- месечно, квартално полугодишње, на крају године 	<ul style="list-style-type: none"> -Већа заинтересованост ученика; -Неосредан увид у планирање, организовање и реализацију; -Увид у дневник осталих облика образовно-васпитног рада; -Извештаји на одељењском и Наставничком већу

Област 5. ЕТОС

Основа ове кључне области су успостављење добрих међуљудских односа. У школи мора постојати поштовање норми понашања и одговорности свих. За новопридошле ученике и запослене у школи примењују се разрађени поступци прилагођавања на нову школску средину. Резултати ученика и наставника се подржавају и промовишу успеси сваког појединца.

У школи функционише систем заштите од насиља и видљиво и јасно је изражен негативан став према насиљу а функционише и мрежа за решавање проблема насиља у складу са Протоколом о заштити ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама. Родитељи учествују у животу и раду школе, а организују се и заједничке активности у циљу јачања осећања припадности школи.

Област 6. Организација рада школе, управљање људским и материјалним ресурсима

Руковођење директора мора бити у функцији унапређивање рада школе. У школи се сваке године формирају стручна тела и тимови у складу са потребама школа и компетенцијама запослених.

Редовно се остварује инструктивни увид и надзор у образовно-васпитни рад. Тим за самовредновање остварује самовредновање рада школе у функцији унапређивања квалитета.

Људски ресурси су у функцији квалитета рада школе. Директор подстиче професионални развој запослених и обезбеђује услове за његово остваривање у складу са могућностима школе.

Материјално-технички ресурси користе се функционално. Наставници континуирано користе наставна средства у циљу побољшања квалитета наставе. Школа развија сарадњу и мрежу са другим установама, привредним и непривредним организацијама и локалном заједницом у циљу развијања предузетничких компетенција ученика. Школа укључује ученике и родитеље у конкретне активности у кључним областима квалитета. Директор развија међународну сарадњу и пројекте усмерене на развој кључних компетенција за целоживотно учење ученика и наставника.

7. МЕРЕ УНАПРЕЂИВАЊА РЕЗУЛТАТА НА ЗАВРШНОМ ИСПИТУ

Мере за унапређивање образовно-васпитног рада на основу анализе постигнутих резултата првенствено се односе на побољшање квалитета наставног процеса. У ШРП за 2019-2023. је дефинисано који су то циљеви, задаци, активности; ко су носиоци истих и на који начин ће се вршити евалуација (погледати ШРП), а у циљу побољшања квалитета наставе и учења.

Анализирањем снага и слабости наше школе, потреба интересних група, позивајући се на евалуациону анализу утврђену самовредновањем и вредновањем школе, издвојило се неколико области које желимо да унапређујемо:

- **Подстицање** сазнајне мотивације, истраживачког духа, радозналости, односно **активног учешћа** ученика у настави;
- **Развијање унутрашње мотивације код ученика- за учење и стицање знања**- (учење мотивисано потребом за знањем, а не искључиво потребом за оценом);
- **Формативно оцењивање** у смислу редовног проверавања и праћења постигнућа и владања ученика. Садржи повратну информацију и препоруке за даље напредовање;
- Уважавање **индивидуалних** разлика међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања, **прилагођавањем** наставе индивидуалним могућностима, способностима, интересовањима и потребама;
- Заснованост образовања на **интегрисаном** наставном програму у којем постоји хоризонтална и вертикална повезаност између наставног градива, с циљем **смисленог** повезивања и изградње **трајних и употребљивих** знања и вештина.
- Дефинисање и **уједначеност критеријума оцењивања** на нивоу школе, разреда и одељења;
- Чешћа примена тестова знања, иницијалних тестова;
- **Одвајање листа постигнутих резултата на завршном испиту**-за редовне ученике и за полазнике за основног образовања одраслих.

Важно је имати на уму да је повезаност и прожимање горе наведених сегмената у оквиру поменутих области неопходна, јер они нису изоловани већ је упрво већа шанса за ефикасно деловање у оквиру појединачних сфера- ако су остале две што потпуније. Чим једна карика у развојном ланцу ослаби- пољуља ће и остале. Зато је развој континуиран процес у којем је драгоцено учешће што више актера. Потребно је редовно имати увид у постигнуте резултате рада, у оствареност планираних циљева и исхода, како би се сегменти у којим нема напретка, интезивирали. Из тог разлога смо сачинили свеобухватан, детаљан и прецизан акциони план, који дефинише развојни, специфични циљ, задатке, активности, носиоце истих и временску динамику. Ништа мање обиман је и евалуациони план, који дефинише очекиване исходе. ШРП је у корелацији са самовредновањем кључних области као, са Годишњим планом школе, са Школским програмом.

8. МЕРЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ДОСТУПНОСТИ ОДГОВАРАЈУЋИХ ОБЛИКА ПОДРШКЕ И РАЗУМНИХ ПРИЛАГОЂАВАЊА КВАЛИТЕТА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА ЗА УЧЕНИКЕ КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ПОДРШКА

ИНДИВИДУАЛНО ОБРАЗОВНИ ПЛАНОВИ

ОДНОСНО ИНДИВИДУАЛИЗОВАН НАЧИН РАДА

На основу **члана 76.** Закона о основама система образовања и васпитања **Педагошки колегијум** ОШ, "Ђура Јакшић" ће и надаље доносити одлуке на предлог Стручног тима за инклузивно образовање, **Индивидуалне образовне планове (ИОП)** или **План по индивидуализованом начину рада** за ученике којима је услед сметњи у развоју, потребна додатна подршка у образовању и васпитању.

Индивидуални образовни план (ИОП) је педагошки документ којим се обезбеђује **прилагођавање образовног процеса могућностима детета за што успешнију реализацију.** Овим документом се утврђују сви битни елементи тренутног развојног статуса детета (интелектуални, емоционални, социјални, здравствени, образовни, васпитни), на основу којих се дефинишу **прецизни и проверљиви циљеви за одређени временски период.** Остваривање постављених циљева утврђује се краткорочно (недељно, месечно, квартално) и дугорочно (за једно полугодиште). ИОП се ради тимски, а тим чине учитељи или предметни наставник, одељенски старешина, педагог, родитељ, а по потреби (која је све неопходнија) и стручњак ван установе (лекар, дефектолог, психолог, социјални радник...).

Крајњи циљ сваког ИОП-а је: подстицање развоја детета на очуваним потенцијалима; обезбеђивање његовог образовног постигнућа у границама очуваних способности и стварање атмосфере у одељењу у којој ће дете бити прихваћено и задовољно.

Активности које спроводимо у раду са децом која припадају горе поменути категоријама, су унапред осмишљене, **испланиране и конципирани**, са унапред дефинисаним начинима рада, начинима праћења ефеката реализације, временском динамиком, ревизијом. **Суштина је у квалитетној процени** који ће се садржаји презентовати а да буду **примерени објективним могућностима** ученика за успешну реализацију.

Иде се на индивидуализацију наставних садржаја, на постављање циљева на **краће временске рокове**, на усмерене технике учења и на редовно праћење (**евалуацију**).

Сарадња између наставника и родитеља, школе и локалне средине и стручних институција мора бити уско повезана, синхронизирана, заједнички испланирана и конципирана а исто тако и пропраћена уз неопходне корекције.

Подршка коју школа пружа ученицима са тешкоћама у развоју је путем индивидуалног рада, допунске наставе, саветодавног рада са родитељима и упућивањем на стручне службе.

Проблеми који се јављају односе се на недовољне ингеренције запослених у раду са оваквим специфичностима, јер усавршавања на семинарима нису довољна за ефективно спровођење инклузивног рада на начин на који је он замишљен. Разлози за то су бројни и прослеђени су путем Стручног актива педагога и психолога и путем школа засебно, Министарству просвете. Неопходно је континуирано учешће у заједничком раду, стручњака (дефектолога-логопеда,

психолога, социјалног радника, лекара), јер је број деце као и тежина њихових проблема, тешкоћа и оштећења, је све већа. Без обзира на обуку путем семинара, ово је суштински непознаница за нашу струку и квалификације, а игра покушаји и погрешки у инклузивном раду није добра.

Проблем је и одржавање континуитета у раду, јер свако искакање од договореног или деловање неких других ометајућих фактора, враћа цео процес на почетак. У вишим разредима дете је усмерено на већи број наставника који нису довољно едуковани за овакав вид рада, а ни час од 45 минута не пружа довољно простора, без обзира на наставничку вештину и вољу да реализује инклузиван рад.

Но, напред поменуто, не умањује значај инклузије, већ указује на објективне потешкоће искуствено потврђене применом ИОП-а.

У нашој школи су евидентирани и документовани следеће сметње: говорне и језичке, дисграфија, дислексија, граничне интелектуалне способности, специфичне тешкоће у учењу, дефицит пажње, телесна оштећења, емотивна депривација, вишеструке сметње, девијантно понашање, хронична обољења, социјална и материјална угроженост, без родитељског старања и породице, занемареност.

ПЛАН СТРУЧНОГ ТИМА ЗА ИНКЛУЗИВНО ОБРАЗОВАЊЕ:

АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ	ИСХОД
- презентација садржине са свих семинара који се баве инклузијом	септембар	Стручни тим за ИО	Информисање свих учесника у школи
- идентификовање деце која имају потешкоћа у старијим разредима	континуирано	Руководиоци одељењских већа и тимова	Увид у тачан број деце са потешкоћама у старијим разредима
- идентификовање деце која имају потешкоћа у млађим разредима	континуирано	Руководилац стручног већа за разредну наставу	Увид у тачан број деце са потешкоћама у млађим разредима
- анализа добијених резултата деце којима је потребна подршка - припрема родитеља - формирање мини тимова за ИО	квартално	Стручни тим за ИО	- тачан број деце којима је потребан различит ниво подршке - боља сарадња са родитељима - пружање адекватне подршке
- израда ИОП-а	квартално полугодишње	мини тимови	- пружање адекватне подршке
- презентација ИОП-а педагошком колегијуму	квартално	Стручни тим за ИО	- информисаност и тачан увид чланова педагошког колегијума и активности Стручног тима за ИО
- евалуација рада мини тимова за ИО	квартално полугодишње	Стручни тим за ИО педагошки колегијум	- унапређење рада мини-тимова за ИО
- сарадња са институцијама ван школе	континуирано	Стручни тим за ИО	- обезбеђивање додатне подршке мини тимова за ИО
- подршка мини тимова за ИО	по потреби	Стручни тим за ИО	- обезбеђивање што адекватније подршке детету
- активности на нивоу школе и ван ње	континуирано	Ђачки парламент	- укључивање деце у активност школе
Анализа Акционог плана - израда Акционог плана за ИО за наредну годину	На крају године	Стручни тим за ИО	- увид у активности Стручног тима за ИО - унапређење рада Стручног тима за ИО

9. ПРЕВЕНЦИЈЕ НАСИЉА И ПОВЕЋАЊЕ САРАДЊЕ

Превенција насиља у образовно-васпитним установама је скуп мера и активности које имају за циљ стварање сигурног и подстицајног окружења, неговање атмосфере сарадње, уважавања и конструктивне комуникације, у коме неће бити насиља, или ће га бити што мање.

Програм и активности превенције омогућавају:

- благовремено учовање потенцијалног насиља и отклањање ризика;
- припрему за адекватно реаговање уколико се насиље догоди;
- свеобухватну ресоцијализацију учесника у насиљу;
- заштиту права и смањење додатне патње свих који су укључени у насиље.

Најуспешнији приступи превенцији насиља су:

- Подизање свести и знања о насиљу од раног узраста;
- Обухватање свих учесника у животу и раду установе-запослених, деце и родитеља;
- Прожимање кроз цео образовно-васпитни процес;
- Обезбеђивање потребних услова у установи за спровођење превентивних програма;
- Усмереност на изградњу позитивне климе у установи;
- Не толерисање насиља а подстицање позитивног понашања;
- Укључивање деце и као креатора и као реализатора превентивних активности;
- Развијање вршњачких тимова за подршку деци и
- Добијање пуне подршке локалне заједнице.

Здраво и подстицајно окружење је саставни део професионалне и личне одговорности свих запослених у образовно-васпитним установама. Превенција захтева ангажовање и других учесника у образовно-васпитном процесу: деце/ученика, родитеља и локалне заједнице!

Превентивне активности допринеће да деца:

- прихвате и науче вештине потребне за боравак и живот у колективу;
- осећају се заштићено и сигурно у установи;
- успешније и ефикасније уче;
- буду одговорнија и науче да управљају сопственим понашањем у конфликтним ситуацијама (да их избегавају или конструктивно решавају);
- да управљају осећањима као што су љутња, фрустрација, срећа и усхићење;
- успостављају и негују пријатељства;
- науче да заштите своја и поштују права других (на пример, право на приватност, слободу избора и сл.);
- разумеју и прихватају разлике, сарађују са другима и раде тимски.

Превентивне активности допринеће да одрасли:

- преузму одговорност за стварање и неговање подстицајног окружења у установи;
- развију и негују здраве стилове комуникације и односа са другима;
- поштују своја и права других;
- уважавају различитости и негују кооперативност и сарадњу;
- усвоје и примењују практична знања и вештине за конструктивно превазилажење сукоба и кризних ситуација (саосећајна комуникација, посредовање у конфликтима, комуникација са медијима и сл.);

- уоче и конструктивно се супротставе разним облицима насиља.

Деца, родитељи и запослени у образовно-васпитним установама треба да препознају потенцијалне изворе и узроке насиља и да превентивним активностима спрече појаву истих

Конкретне активности из области превенције које школа реализује

1. **Идентификовање** и рад са децом која имају проблеме у понашању; индивидуални разговори са ученицима, родитељима; осмишљавање начина рада и мера; успостављање сарадње са Центром за социјални рад, МУП-ом, Школским диспанзером, Домом „Споменак“ и са колегама (психолозима, дефектолозима и социјалним радницима) из осталих школа и институција;
2. Сем индивидуалног **саветодавног рада** са децом која имају проблеме у понашању, обављамо и **групни** саветодавни рад, на нивоу одељења као и психолошке радионице са циљем конструктивног решавања сукоба; Наведене активности се реализују на ЧОС-у и ЧОЗ-у грађанском васпитању и верској настави, на часовима физичког васпитања и у раду са педагогом и директором;
3. Као **посебни програми** реализују се: Програм превенције болести зависности, Програм превенције деликвантног понашања; на ЧОС-у, ЧОЗ-у, грађанском васпитању као и у непосредном контакту;
4. **Програм васпитног рада** са ученицима има за циљ подстицање и развијање здравих и прихватљивих **социјалних** односа;
 - односа разумевања и сарадње како у школи тако и између породице и школе, друштвене средине и детета;
 - оспособљавање ученика да разумеју, прихватају, поштују потребе и осећања других као и различитост култура и традиција;
 - неговање прихватљивих социјалних и хуманих односа у школској средини и животу уопште;
 - развијање комуникативних способности;
 - вежбање и учење самоконтроле;
 - начини контролисања и превазилажења извора стреса;
 - избегавање ризичних понашања и групација;
 - афирмација позитивних примера у неговању етичких норми и система вредности;
 - кризички однос према медијима;
5. **Саветодавни** континуирани **рад педагога** са наставницима; увођење у проблематику, предлагање решења; на седницама Одељенског и Наставничког већа и индивидуално;
6. **Ликовни конкурси** и хуманитарни **концерти**;
7. **Стално** подсећање ученика, наставника и родитеља на њихова **права али и обавезе** прописане Правилником понашања у школи и Правилником о безбедности;
8. **Стручно усавршавање запослених**;
9. **Спортске активности**:
 - Одбојка, кошарка, мали фудбал, стони тенис;
 - Крос;
 - Атлетика;
 - Игре без граница;
 - Мала олимпијада;
 - Једна од посебно интересантних активности јесу утакмице између ученика и наставника (Одбојка, кошарка или мали фудбал);

- У свим горе наведеним активностима **циљ је** исти, а то је неговање колективног духа, заједништва, фер-плеја, поверења, поштовања правила, узајамног поштовања између ученика, ученика и наставника и између наставника.

10. Слободне и ваннаставне активности:

- цвећарске, куварске и и стрип радионице;
- новинарска и фото секција;
- учешће на Пролећном и Градском карневалу;
- изложбе кућних љубимаца;
- Обележавање Божића, Ускрса, Слава, Дана Школе;
- планинарење, бициклизам, пецање, клизање;
- посете позоришним и филмским представама, музејима;
- У горе наведеним активностима **циљ је** неговање здравог и квалитетног начина живота, као и указивање на етичке и естетске вредности и прихватљиве животне стилове.

Уграђивање у школска документа

Што се тиче Годишњег извештаја о раду школе за предходну шк.годину, у њему ће бити наведене све активности поводом превенције и заштите ученика од насиља. У Годишњем програму рада школе за текућу шк. год. ће бити наведено оно што се планира остварити, а тиче се ове проблематике. У Годишњим и оперативним планвима педагога биће прецизно планиране активности у односу на ученике, наставнике, родитеље и локалну средину. У Школском програму наведене активности ће се планирати у оквиру неколико предмета: српски, енглески, немачки и француски језик, свет око нас, физичко васпитање и школски спорт, грађанско васпитање и верска настава, географија, историја, биологија, ликовна и музичка култура. Такође ће бити планирана реализација и кроз слободне и ваннаставне активности. Превентивне активности биће део акционих планова који имају за циљ подизање безбедности на још виши ниво. Што се тиче описа активности и начина користити се примерима из Приручника уз наравно, уважавање приоритета, потреба и начина рада наше школе.

Предмети и наставни садржај који ће се користити за превенцију насиља:

- Српски, енглески, немачки и француски језик: обрада различитих текстова и књижевних дела предвиђених програмом може бити оквир за анализу узрока и последица различитих видова насиља (један од постављених циљева може бити уочавање односа моћи, сагледавање последица злоупотребе, замишљање могућих другачијих исхода и сл.).
- Свет око нас: односи у породици, права и обавезе чланова породице, развијање одговорног односа према друговима, заједници, окружењу и школским обавезама, поштовање одраслих, прихватање и уважавање различитих култура, планирање сопственог рада и напредовања, могући конструктивни начини реаговања на ускраћивања.
- Физичко васпитање и школски спорт: уважавање разлика у физичким способностима и изгледу, јачање самопоуздања, развијање тимског духа, развијање спортског понашања такмичара, посматрача/навијача и тренера, пружање подршке саиграчима, спортско прихватање неуспеха и развој самоконтроле, поштовање фер-плеј игре, преузимање иницијативности и одговорности, стицање знања за препознавање разлика од спортских повреда и указивање прве помоћи.
- Грађанско васпитање: прихватање карактеристика грађанског друштва, права и обавеза грађана, права и обавезе деце, развој друштвено-одговорног понашања, усвајање норми и прихватање последица њиховог кршења, развој свести о равноправности, заједништву.

- **Верска настава:** развијање толеранције, прихватање различитости, различитих вера, обичаја и др.
- **Географија:** прихватање и уважавање различитости учењем о различитим културама и обичајима; развијање саосећања и бриге о другима на основу примера хуманитарне помоћи угроженим подручјима-недостатак хране, воде, земљотреси, поплаве, временске непогоде, последице ратова, избеглички кампови и хуманитарне катастрофе, улагање у развој неразвијених подручја; људска и мањинска права у различитим државама; развијање способности правилног расуђивања расветљавањем мотивације и путева трговине људима и децом; родна равноправност; развијање еколошке свести и безбедносне културе у смислу заштите животне средине; упознавање са обичајима и различитим културама, развијање поштовања етничког идентитета и припадности.
- **Историја:** развој осећања сопственог идентитета, саосећања и бриге за друге анализом историјских догађаја, различитим виђењем истог догађаја, дебатованњем, анализирањем војне и дипломатске вештине...; упознавање са људским правима и вредностима и начинима остваривања права, анализом развоја дечијих и људских права, историје развоја слобода и права појединих угрожених група (жене, деца, новинари, особе са инвалидитетом); анализом образовања у различитим временским периодима и утицај на просперитет; Упознавање са значајем националних историјских споменика и споменика културе и сл.
- **Биологија:** стицање знања о психоактивним супстанцама које изазивају болести зависности, њиховим утицајима на организам и социјалне односе појединца, формирање и развијање ставова, вештина и знања која ће бити препрека негативном утицају вршњака у погледу коришћења ових супстанци: упознавање са појмовима и значајем емоционалне и социјалне интелигенције; развијање еколошке свести, потребе превентивног деловања или интервенисања у ситуацијама које угрожавају живот или нормално функционисање појединца, изучавање техника указивања прве помоћи, развијање одговорног односа према животињама.

Успостављање правила понашања

Посебну важност у превенцији насиља има дефинисање правила понашања и обезбеђивање механизма за њихово поштовање.

Приликом дефинисања правила понашања и последица кршења правила треба водити рачуна о следећем:

- Обавезно је да сама деца/ученици учествују у процесу и процедурама доношења одељенских/групних правила.
- Правила установе доносе сви. У праћење примене укључени су запослени, али и ученици. Одговорност директора установе је да у случају кршења правила покреће одговарајуће поступке.
- Оглашавање правила (панои, вебсајт, брошуре, налепнице, беџеви...) подиже њихову видљивост и доступност.
- Правила треба да буду примењива (преформулисати их све док се то не оствари).
- Правила се могу мењати након одређеног периода примене (пола године, на крају школске године или кад друга постану актуелнија).
- Последице кршења правила могу да се крећу од позитивних поступака (подсећање на усвојена правила, опомена, извињење, прихватање одговорности надокнадом штете/повреде); преко прихватања природних последица по себе и друге (осећање повећане одговорности, жаљење, промена односа у заједници, трајне последице по

здравље, умањење личне добробити, материјални губитак); до санкција и казни (забране, ускраћења, укори, смањење оцене из владања и друге законске мере).

- Усвојене процедуре у случају кршења правила имају за циљ да деца/ученици прихвате позитивне обрасце понашања, а да одрасли развију конструктивне начине управљања понашањем деце и ученика.
- Процедуре се обезбеђује и хуман приступ у васпитању, успостављање самодисциплине, очување самопоштовања, јачање поверења у себе, прихватање одговорности за своје поступке и осећања, развијање друштвено одговорног понашања.
- Постулат „свако има право на грешку, али и на прилику да је поправи“ има за циљ да омогући реинтегрисање у заједницу оних који греше, уз подршку и охрабривање за позитивну промену.

Правила понашања и надокнада штете/повреде служе превенцији насиља. Пожељно је осмислити ова правила и у свим ситуацијама повећаног ризика. (излети, екскурзије, спортске манифестације, почетак и крај школске године и сл.).

Активно учешће деце-партиципација

Да би се остварили прави ефекти превентивних активности, неопходно је да деца/ученици буду активно укључени у свим фазама превенције, од планирања до реализације и вредновања резултата. Деци је за активно укључивање неопходна подршка одраслих у непосредном, свакодневном раду, али и организовањем посебних обука. Када су млађа деца/ученици у питању, пресудна је улога одељенског старешине, који усмерава развој заједнице вршњака. Поред тога, оформићемо и Ученички парламент чије ће активности бити усмерене на пружање помоћи у заштити од насиља и промоцију ненасилне комуникације. Тим за заштиту деце од насиља треба да пружа помоћ и подржава рад Парламента и других облика партиципације деце/ученика.

Неки **облици рада** са децом/ученицима који у овој области делују подстицајно и мотивишу активно укључивање на свим узрастима су:

- радионице, дискусионе групе, трибине;
- посећивање и организовање позоришних представа, хепенинга, перформанса, изложби;
- конкурси и ревије стваралаштва (цртежи, постери, плакати, стрипови, фотографије, карикатуре);
- спортски, културни и други сусрети.

Постоји велики број интересантних тема везаних за превенцију насиља, којима се деца и запослени у установи, без обзира на узраст, могу бавити користећи поменуте облике рада. Да би учешће у њима било што веће, а ефекти бољи, важно је омогућити опредељивање за теме и облике рада према интересовањима, склоностима и искуствима.

Обука деце и одраслих (родитеља и запослених)

Области/теме: права детета; разумевање и конструктивно решавање конфликта; ненасилна комуникација; посредовање у решавању сукоба (медијација); разумевање и прихватање различитости (против предрасуда и стереотипног мишљења); уочавање и разумевање насиља; знања и вештине самозаштите и вршњачке помоћи; о кооперативном и тимском раду; о изградњи одељенске заједнице; технике ефикасног учења; креативно и критичко мишљење; драмско васпитање и улога стваралаштва деце/младих у смањењу насилног понашања; улога и значај партиципаторних уметности у креирању подстицајног окружења за децу и ученике; улога

спорта у превенцији; развој самопоштовања и управљање осећањима; о техникама и методама преговарања; улога младих у хуманитарном раду.

Стручно усавршавање запослених

Теме/области: управљање дисциплином и партнерска комуникација; израда правила понашања; примена реституације (принципи, значај преговарања, важност постизања договора ...); тимски рад; значај позитивне дисциплине; значај квалитета наставе за превенцију насиља; улога и место волонтерског рада у установама; изградња подржавајућег окружења за учење и одрастање; професионални развој запослених као превенција насиља; заступање права деце/ученика; Општи и Посебни протокол о заштити деце од насиља, злостављања и занемаривања; улога шире заједнице у превенцији насиља; права одраслих у случају насиља на радном месту и у случају укључености у насиље; комуникација са медијима;

Инструкције за рад са децом у конфликту

Фазе:

1. Опис догађаја – шта се догодило? (свако ко је учесник у сукобу, појединачно саопштава шта је радио, без навођења „разлога“ и окривљавања других)
2. Свако каже како се тада осећао; Свако каже како се сад осећа (док прича);
3. Шта је могло да буде другачије? (у циљу избегавања сукоба); Шта би сада желели да промене?
4. Свако треба да каже шта је након разговора закључио, до чега је дошао, да ли је и шта научио?
5. На нивоу групе се договарамо (што прецизније) шта би убудуће могли да ураде они сами (без одраслих) у сличним ситуацијама.

Фазе кроз које сваки ученик треба да прође како би приступио проблему и успешно га решио:

1. Ученик треба да је свестан да проблем постоји и да је неопходно или пожељно да га реши;
2. Треба да схвати природу или суштину проблема;
3. Тек-када ученик проблем постави на право место, онда може да предузме активност; први корак треба да буде сакупљање свих важних чињеница;
4. Помоћу сакупљених информација треба испитати и анализирати проблем;
5. Треба утврдити која су пробна и могућа решења;
6. Следећи корак је процењивање; треба утврдити како утичу решења на проблем; (у зависности од тога решења се прихватају или одбијају и трага се за правим)

Сарадња са другим институцијама и локалном заједницом

Локална заједница треба да буде активан партнер образовано-васпитним установама у настојању да се насиље спречи и смањи. Сарадња подразумева размену информација, изградњу поверења, утврђивање заједничких потреба и циљева, али и планирање заједничких активности. Центар за социјални рад, Школски диспансер, локални медији (ТВ Панчево, РТС, Прес, Панчевац, Радио Панчево) и друге установе су актери спољашње заштитне мреже. Ову сарадњу иницира школа, која предлаже облике, садржаје и начине повезивања у складу са програмима рада, улогама и одговорностима свих актера спољашње заштитне мреже. Очекује се и укључивање и других представника локалне заједнице из области науке, културе, спорта, уметности (Културни центар, музеј, спортски клубови, галерије). Када је превенција у питању, они могу покренути и

подржати мотивацију деце и младих за преузимање личне одговорности и развијање креативног односа према сопственом одрастању, образовању и креативном коришћењу слободног времена.

Укључивање у иницијативе које нуде повезивање образовања са сличним интересовањима и талентима делује превентивно и доприноси развоју здравих стилова живота и позитивних образаца понашања и комуникације са окружењем. Одрасли у ове иницијативе могу да се укључују не само као подршка деци и младима у њиховим пројектима, већ и као партнери, сарадници, промотерти. Позитиван приступ идејама младих допринеће њиховом осећају уважености и прихваћености од стране заједнице и повећаће поверење на релацији млади-одрасли, што је необично важно у осетљивом периоду адолесценције и делује превентивно у сваком смислу.

Физичке и друге мере превенције

Превенцији насиља доприносе и **обезбеђени следећи услови:**

- добро организовано и доследно дежурство запослених;
- адекватно осветљење у згради и дворишту;
- ограђено и безбедно двориште;
- физичко-техничко обезбеђење
- видео надзор унутар школе и ван ње.

ДИГИТАЛНО НАСИЉЕ

Дигитално насиље је релативно нов феномен који током две последње деценије заокупља све већу пажњу јавности и надлежних институција.

Као и предходних година, у **нашој школи се посебна пажња поклања** континуираној превенцији насиља генерално, кроз разне видове активности, а у складу са горе наведеним, велика пажња се поклања и дигиталном насиљу, односно смањивању злоупотребе истог.

Током школске године превенција ће се реализовати на неколико начина:

1. **Информисање наставника и ученика** кроз **предавања**; носиоци реализације-педагог;
2. **Информисање ученика** кроз **ЧОС-кроз предавања и радионице**; носиоци реализације-**одељењске старешине**; време реализације: по плану ЧОС-а када се обрађује тема насиља генерално;
3. **Трибине за родитеље** свих ученика од првог до осмог разреда кроз **предавање Тима за превенцију дигиталног насиља са локала**; Време реализације: У договору са члановима Тима за превенцију насиља-из локалне заједнице.

Превентивне активности на нивоу образовно-васпитне установе:

Превентивне активности које образовно-васпитна установа предузимау вези са заштитом деце од насиља, укључујући и дигитално насиље прописане су Законом о основама система образовања и васпитања и Правилником о протоколу поступања у одговору на насиље, злостављањеи занемаривање. Осим тих активности које је школа у обавези да планираи спроводи, могу се реализовати и друге активности које ће бити усмерене на превенцију дигиталног насиља, укључивати све актере школског живота, као и умрежавање са другим уставноама и институцијама. Сем горе наведених активности, у школи се планира:

- Израда школских паноа;
- Гледање спотова/филмова на ЧОС-у, о дигиталном насиљу, уз обавезан разговор након тога;
- Позивање представника/ца МУП-а у школу да говоре о безбедности на интернету;
- Организовање квизова о дигиталном насиљу на нивоу одељења.

РЕАГОВАЊЕ НА ДИГИТАЛНО НАСИЉЕ

Од почетка 21. века, када дигитално насиље у свету почиње систематски да се истражује, упоредо са развојем превентивних мера, које су најважније, осмишљен је и велики број различитих интервенција за адекватно, правовремено и доследно реаговање у случајевима дигиталног насиља. И превентивне и интервентне мере спроводе се на више нивоа. Уколико ученик/ца трпи дигитално насиље, сви су дужни да реагују (васпитно-образовна установа, родитељи односно породица, другови и другарице који/е су сведоци насиља), како би се насиље што пре зауставило, осигурала безбедност укључених насиље (особа које трпе насиље, врше насиље или сведоче о њему), смањили ризик од понављања и штетне последице трпљења насиља.

Реаговање образовно-васпитне установе у ситуацијама дигиталног насиља

Забрана свих врста насиља у образовно-васпитним установама регулисана је Законом о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 72/09 и 52/11) и Правилником о протоколу поступања у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („Службени гласник РС”, бр. 30/10).

Детаљније информације о интервентним мерама и активностима, као и о редоследу поступања у интервенцији, документацији и извештавању налазе се у Програму за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања.

Реаговање појединаца/ки у ситуацијама дигиталног и сексуалног насиља

Иако начин реаговања зависи од облика дигиталног насиља и специфичног контекста у коме се оно догађа, постоји неколико ствари које би ученик/ца требало да уради како би се насиље зауставило и ублажили негативни ефекти:

1. Промислити пре него што се било шта предузме
2. Не одговарати на узнемирујуће и претеће поруке
3. Сачувати доказе узнемиравања
4. Онемогућити особи која узнемирава да поново ступи у контакт
5. Блокирати садржај, страну на друштвеној мрежи, групу, сајт или налог особе која узнемирава.
6. Поделити негативно искуство са особом у коју се има поверења
7. Обратите се за помоћ одраслима

Како да реагују одрасле особе у ситуацијама када дете или ученик/ца доживи дигитално насиље?

Први корак у пружању подршке детету јесте да будемо добар слушалац да се разговара о проблему без осуђивања и критиковања!

Сваки облик насиља, па и дигитално насиље, пријављује се школи: наставнику/ци и одељењском старешини. У зависности од нивоа насиља, активности у вези са заштитом предузима сам наставник/ца и одељењски старешина, тим за заштиту од насиља, односно унутрашња заштитна мрежа, или се укључује спољашња заштитна мрежа.

Пријавити дигитално насиље установама које су за то надлежне: центар за социјални рад, полицијска управа, установе здравствене заштите.

Образовно-васпитна установа је у обавези да сваки облик насиља трећег нивоа пријави надлежној школској управи у року од 24 сата.

ПЛАН ПРЕВЕНТИВНИХ АКТИВНОСТИ ПРОТИВ ТРГОВИНЕ ДЕЦОМ

У оквиру активности на реализацији **Пројекта , , Превенција трговине децом и младима у образовању**“ који реализују Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Центар за заштиту жртава трговине људима и хуманитарна фондација УНИТАС, школе су обавези да реализују неколико активности:

1. Обележавање 18.октобра. - Светски дан заштите трговине људима;
2. Информисање и укључивање запослених у активности матичним школама;
3. Одабир неколико кључних активности, у складу са специфичностима школе, које ће реализовати у текућој школској години -рад са децом, информисање запослених у школи, родитеља ученика и сл.

Позивајући се на досадашње искуство у оквиру сарадње наше школе са теренском јединицом Црвеног крста Панчево -са Тимом за борбу против трговине људима, намеравамо да и даље наставимо сарадњу и то кроз следеће активности:

1. Информисање наставника и запослених са обавезама, превентивним начинима реаговања, индикаторима за препознавање жртве трговине људима и интервентним активностима; Користити материјал добијен са обуке просветних саветника-координатора за превенцију насиља из школских управа;
2. Предавање за ученике и учитеље од првог до четвртог разреда;
3. Предавање за ученике, одељењске старешине и наставнике од петог до осмог разреда;
4. Трибина за све родитеље од првог до осмог разреда.

Носиоци и сарадници у реализацији: Тим за борбу против трговине људима- Теренска јединица Црвеног крста, директор школе, педагог, одељењске старешине од првог до осмог разреда.

Листа индикатора по областима

Наглашавамо да наведени индикатори који следе не морају бити сигнал да је дете жртва трговине људима али свакако треба да послуже као упозорење да се са учеником дешава нешто што захтева интервенцију-свагодавну или неку другу.

Наведени индикатори могу да укажу врло често на занемаривање детета од стране родитеља, на злостављање, на насиље или на неки други проблем.

ПОНАШАЊЕ УЧЕНИКА У ШКОЛИ:

1. Ученик често касни у школу и изостаје из школе

- Ученик не даје објашњење зашто касни, одбија да да одговор или даје одговоре који су очигледно нетачни.
- Ученик се без објашњења није појавио цео дан у школи.
- Ученик изостаје из школе зато што мора да ради или да брине о члану породице. Ученик повремено изостаје из школе по неколико дана без оправдања. Ученик изостаје из школе на почетку и крају школске године.

2. Ученик има лош успех у школи

- Ученик сматра да не може да уради добро ниједан задатак, одустаје и када наиђе на најмање препреке.
- Нови ученик вишег календарског узраста не зна да чита и пише, односно нема основна знања неопходна за праћење наставе која одговара његовом календарском узрасту.
- Нагли пад успеха ученика.

3. Ученик је често уморан и деконцентрисан у школи

- Ученик није концентрисан на предавање, не може да понови ни оно што је наставник управо рекао.
- Ученик је често уморан и заспи на часу.

4. Ученик не учествује у активностима у којима могу да се откријумодрице/повреде

- Ученик не учествује на физичком, не пресвлачи се са другом децом.
- Ученик избегава систематске прегледе.

ПОНАШАЊЕ РОДИТЕЉА У ШКОЛИ:**5. Родитељи нису заинтересовани за образовање детета**

- Родитељи се не појављују на родитељским састанцима.
- Родитељи нису заинтересовани за успех ученика у школи, наставник не може да успостави сараднички однос.
- На родитељске састанке долазе рођаци ученика или друге особе које нису родитељи ученика.
- Родитељи се не одазивају на позив школе.
- Низак ниво родитељске контроле и подршке за образовање детета (нпр. родитељи не знају шта дете ради ван школе, не знају да дете не долази у школу, не долазе у школу).

6. Особа која се представља одговорном за ученика нема сва лична документа потребна да ученик оствари различита права у школи/приликом уписа у школу.**7. Ученика у школу стално доводе и из школе одводе особе које нису родитељи детета или нису познате наставницима.****ЗДАВСТВЕНО СТАЊЕ УЧЕНИКА:****8. Ученик је слабог здравља и има неуобичајене здравствене проблеме.**

- Ученик је лошег општег здравственог стања, неухрањен.
- Ученик се жали на болове у стомаку или друге тегобе за које нема видљивог разлога, или на главобољу.
- Ученик је изразито исцрпљен, неиспаван, стално малаксао. Ученик дуго има здравствене проблеме који се лако лече.

9. Ученик има неспецифичне повреде, које могу бити карактеристичне за физичко насиље

- Ученик има тетоваже, жигове који су неуобичајени за узраст.
- На ученику су видљиви трагови опекотина, вишеструке модрице, ожиљци и друге сличне повреде и знаци самоповређивања.
- Ученик има преломе костију, зуба, почупану косу и друге сличне повреде.
- Ученик има повреде и здравствене проблеме које нису карактеристичне за његов узраст.

10. Ученик показује знаке употребе психоактивних супстанци

- Ученик показује знаке употребе алкохола и дроге (цакле се и црвене очи-беоњаче, блед тен, успаваност, малаксалост, еуфоричност, нервоза, раздражљивост...).
- Ученику неко други даје алкохол, дрогу, убеђује га да узима психоактивне супстанце.

ИЗГЛЕД УЧЕНИКА

11. Ученик одудара од вршњака у погледу облачења и изгледа

- Ученик углавном долази у школу у истој гардероби.
- Гардероба ученика је прљава и неуредна, генерално одаје утисак хигијенске запуштености.
- Ученик се не облачи у складу са временским приликама, поготово зими (нема јакну, топле ципеле).
- Ученик не поседује предмете карактеристичне за његов узраст (школски ранац, прибор за рад, свеске, кључ од куће, играчке...)
- Ученик се облачи изражено еротизовано (јака шминка, веома кратке сукње, уске панталоне...).
- Ученик стално носи гардеробу која покрива цело тело.

12. Долази до нагле промене у облачењу и изгледу ученика

- Ученик одједном почиње да носи скупу гардеробу, има много новца.
- Ученик оједном почиње да буде неуредан, алкав, да не води рачуна о физичком изгледу.

ПОНАШАЊЕ УЧЕНИКА ГЕНЕРАЛНО

ПОВУЧЕНО ПОНАШАЊЕ/ПРИСУТАН СТРАХ

13. Ученик је често збуњен и несигуран

- Ученик се плаши да говори, прави дуге паузе у говору и несигуран је.
- Ученик даје опречне, неконзистентне или нелогичне информације и изјаве. Ученик мења исказе на поновљено постављена питања везана за одређене догађаје.
- Ученику је тешко да да одговор који се односи на разлоге за његово/њено понашање.

14. Ученик је повучен, изгледа уплашено и када нема видљивог разлога

- Ученик изгледа уплашено, анксиозно у контакту са вршњацима.
- Ученик не учествује у групним активностима у школи.
- Ученик је равнодушан и незаинтересован за друштво и школу.
- Ученик не ступа у комуникацију ни са ученицима ни са наставницима. Ученик изгледа као да се плаши од родитеља.
- Ученик мења понашање у присуству одраслих, непознатих особа и постаје упадљиво миран, ћутљив, уплашен.
- Ученик избегава физички контакт, тргне се или повлачи се када неко покушава да му приђе.

15. Ученик ретко успоставља контакт очима приликом разговора

НЕАДЕКВАТНЕ РЕАКЦИЈЕ У ОДНОСУ НА СИТУАЦИЈУ

16. Ученик има бурне и неубичајене реакције и према ученицима и према наставницима

- Ученик бурно реагује на благе критике, на задиркивање.
- Ученик има нападе љутње и агресивног понашања без разлога. Ученик има нападе панике, страха.
- Ученик има велику и наглу промену у понашању, некада контрадикторно понашање. Ученик се понаша неприродно срећно и када за то нема разлога.
- Ученик реагује отимањем и агресивно када га неко додирне.

17. Ученик генерално не верује другима, одбацује савете и одбија сарадњу

- Ученик сматра да нико не може да га разуме.
- Ученик одбија добронамерне савете и некада их тумачи као напад.
- Ученик реагује интензивном љутњом и бесом када неко покуша да му помогне и одбија помоћ.
- Ученик не жели да сарађује/разговара са наставницима, запосленима у школи, нити да пружи било какве одговоре ако је упитан за дешавања ван школе.

18. Ученик избегава контакте са наставницима, школским полицајцем

- Ученик активно и континуирано избегава контакте са наставницима.
- Ученик избегава школског полицајца.

19. Ученик не прихвата одговорност када уради нешто неприхватљиво

РИЗИЧНО ПОНАШАЊЕ И ПОНАШАЊЕ КОЈЕ НИЈЕ У СКЛАДУ СА УЗРАСТОМ

20. Понашање ученика је високо сексуализовано

- Ученик има профил на друштвеним мрежама који је изразито сексуалне природе, са специфично провокативним фотографијама.
- Говори се да ученик пружа сексуалне услуге/да је „лак за секс“.

21. Ученица је трудна или је имала прекид трудноће

- Ученица је трудна.
- Ученица има нежељену трудноћу.
- Прича се да је ученица имала један или више абортуса.

22. Ученик се често понаша на несмотрен и ризичан начин

- Ученик некритички верује другима, запада у незгодне ситуације због других.
- Ученик показује делинквентно понашање/у сукобу је са законом.
- Ученик често бежи од куће или проводи неколико дана ван куће без објашњења. Ученик не жели да живи са породицом и живи код особа које нису познате другим родитељима или ученицима.

23. Ученик је покушао самоубиство или има намеру да изврши самоубиство

КОМУНИКАЦИЈА И САДРЖАЈ КОМУНИКАЦИЈЕ

24. Ученик слабо разуме, односно не разуме, или не говори језик државе чија документа има.

25. Ученик користи изразе и говори о темама које нису карактеристичне за узраст.

- Ученик говори о честим путовањима на краће дестинације и о проводу, ноћном животу, а то није у складу са узрастом.

- Ученик изговара термине који се односе на сексуалну индустрију, прича о начину како се узима дрога.
- 26. Ученик говори о томе да ће ускоро живети у луксузу или отићи из места у којем живи.**
- 27. Родитељ или друга особа не дозвољавају комуникацију са учеником или покушавају да контролишу ученика.**
- Родитељи или друга особа инсистирају да говоре у име ученика.
 - Родитељи или друга особа захтевају да нико не разговара са дететом у школи ни о чему другом осим о школском градиву.
 - Изгледа као да ученик не може слободно да успоставља контакте и комуницира са вршњацима/наставницима без знања друге особе.
 - У друштву ученика је скоро увек друга особа која као да га прати.
- 28. Ученик одбија да говори о основним анамнестичним подацима, или су одговори јако штури.**
- Ученик избегава да одговор и на најједноставнија питања, као што су где и када је рођен.
 - Делује као да је ученик научио унапред шта треба да каже/одговара по аутоматизму.
 - Ученик не пружа одговор на детаљнија питања о томе шта је радио, дешавањима, о особама које спомиње, о заједници у којој живи, како проводи слободно време или даје неадекватне одговоре и прави грешке.
- 29. Ученик не познаје заједницу, не одговара на питања која се односе на карактеристике заједници у којој живи**
- Ученик не зна адресу на којој станује.
 - Ученик не зна за различите играонице, спортске терене, клубове и друга места где се окупљају деца његовог узраста.
 - Ученик нема оријентацију у заједници, не зна где су важне јавне установе.

УСПОСТАВЉАЊЕ ОДНОСА И ДРУШТВО

- 30. Ученик тешко успоставља односе и нема блиске пријатеље међу вршњацима.**
- Односи које ученик успоставља кратко трају и површни су.
 - Ученик нема блиског пријатеља, нити много пријатеља међу вршњацима. Други ученици избегавају ученика.
- 31. Ученик је у друштву са непознатим или значајно старијим особама.**
- Ученик је са дечком/девојком који је значајно старији.
 - Ученик је са дечком/девојком којег родитељи и пријатељи ученика не познају. Ученик је често у друштву са значајно старијим особама, особама које други ученици не познају.

ПОРОДИЧНИ ЖИВОТ/УСЛОВИ ЖИВОТА УЧЕНИКА

- 32. У породици детета су присутни конфликти, могуће насиље у породици**
- Честе свађе и сукоби у породици родитеља.
 - Родитељи су насилни према детету, кажњавају га и имају негативан однос према њему.
- 33. Родитељ приморава дете на рад или изјављује да је дете радно ангажовано.**
- 34. Дете не живи са родитељима и не познаје добре особе са којима живи.**

35. Дете не може да их успостави иако то жели.

САМОПРОЦЕНА

36. Ученик се обраћа за помоћ у вези са неком врстом експлоатације, насиља или сличним проблемом.**Програм превенције против насиља и болести зависности**

Овај програм садржи мере за спречавање девијантног и деликвентног понашања ученика. Садржаји, облици и методе рада за циљ имају спречавање појава девијантног понашања ученика, које води до употребе психоактивних супстанци.

Садржаје васпитног рада чине:

- Евидентирање ученика са поремећајима у понашању и отварање досијеа;
- Индивидуални саветодавни рад са овим ученицима;
- Индивидуални саветодавни рад са родитељима ученика који показују поремећаје у понашању;
- Предавања и стручне теме за наставнике и сараднике;
- Трибине за родитеље;
- Избор тема прилагођених узрасту ученика и
- Свеукупни васпитно-образовни рад, како у наставним, тако и у ваннаставним активностима.
- Носиоци реализације су:
- Сви наставници, одељенске старешине, наставник биологије;
- Представници стручних институција;
- Педагошка служба школе;
- Директор;
- Родитељи.
- Облици рада:
- Активне методе у раду са ученицима у наставним активностима, слободним активностима, часовима одељењског старешине и одељењске заједнице, спортским активностима;
- Активна и интензивна сарадња са родитељима и са стручним институцијама.

У оперативним плановима рада одељењских старешина наћи ће се теме које ће током године бити реализоване, као и остале активности из овог програма.

На основу документа - Међународни стандарди за превенцију употребе дрога у раду са ученицима (Министарство просвете), исти ће бити саставни део најважнијих школских докумената (Плана рада школе, Школског програма, РПШ).

Овај документ представља скуп препорука насталих на основу оригиналног документа који је израђен у сарадњи Канцеларије Уједињених нација за дрогу и криминал (UNODC) и Светске здравствене организације (WHO)-International Standards on Drug Use Prevention, United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) and the World Health Organization, 2018.

Документ садржи смернице за спровођење превентивних активности на нивоу школе, односно програма активности за које се може рећи да доводе до позитивних превентивних резултата заснованих на научним доказима.

Примарни циљ превенције злоупотребе дрога је пружање помоћи младима да избегну или одложе почетак коришћења дроге, или, ако су већ почели да је користе, да избегну развијање поремећаја – зависности.

Докази указују да следећи фактори представљају најмоћније факторе ризика који чине младе рањивима да почну са коришћењем дроге:

- биолошки процеси
- особине личности
- поремећаји менталног здравља
- запуштање и злостављање у породици
- слаба везаност за школу и заједницу
- повољне друштвене норме и погодна окружења
- недостатак знања о дрогама и последицама њиховог коришћења

Фактори ризика се разликују према узрасној доби, па ће из тог разлога у овом документу превентивне активности бити приказане према узрасним групама ученика који похађају основну и средњу школу (млађи основношколски узраст и старији основношколски и средњешколски узраст) али и према смеру деловања превенције - ка ученицима и као подршка родитељима.

Ефикасна превенција претпоставља структуриране и добро дефинисане улоге и одговорности, партнерство и сарадњу разних актера: запослених у школама, родитеља, здравствених радника и полицијских службеника који се баве превенцијом наркоманије, социјалних служби, представника локалне заједнице, спорта, културе и медија.

Превенција злоупотребе дрога на млађем основно-школском узрасту

У овом узрасном периоду, породица је и даље пресудна у социјализацији деце али школа и вршњаци са нормама заједнице, културе и образовања постају све важнији фактори развоја емоционално, когнитивно и друштвено здравог појединца. Улога социјалних вештина и просоцијалних ставова расте и постају кључни заштитини фактор.

Карактеристике превентивних активности усмерене на ученике које утичу на позитивни исход:

- ✓ добро структуриране интерактивне радионице које за циљ имају развој личних и социјалних вештина (толеранција, фрустрације у свакодневном животу, на безбедан и здрав начин, развој социјалних компетенција, развој позитивних друштвених норми и ставова);
- ✓ активности којима се развија добра атмосфера у учионици, у којој се негује просоцијално понашање а редукује неприкладно (развој тима, осећаја припадности, групних правила која свима обезбеђују да се осећају безбедно и прихваћено, доследно реаговање на непримерено понашање, препознавање и награђивање пожељног понашања, формирање вредносног система у коме се труд, учење и знање цене...и активно ангажовање ученика у овим активностима);
- ✓ обезбеђивање редовног похађања школе, развоја везаности за школу, развој одговарајућих компетенција очекиваних за узраст (нарочито код осетљивих група);
- ✓ превентивне интервенције које укључују родитеље;

Превенција злоупотребе дрога на старијем основно-школском узрасту

Адолесценција представља развојни период у коме млади из жеље да преузму улоге одраслих и постигну већу независност, често могу доносити погрешне одлуке и повећати склоност ризичним понашањима.

Злоупотреба психоактивних супстанци и девијантна понашања вршњачке групе, као и одбацивање од стране вршњака, јако утичу на здраво понашање, иако утицај родитеља и даље остаје значајан. На овом узрасту, важни заштитни фактори против злоупотребе дрога су добре социјалне вештине, ментално и емоционално здравље и друштвене норме које афирмишу здраве животне стилове и безбедност.

Карактеристике превентивних активности усмерених на ученике које утичу на позитивни исход:

- ✓ Интерактивне активности које ангажују ученике у вежбању личних и социјалних вештина (супротстављање социјалним притисцима коришћења дрога и развој здравих одговора на изазовне животне ситуације, вежбање вештина суочавања, доношења одлука и пружања отпора ризичним облицима понашања);
- ✓ Узрасно примерено вођење дискусија о различитим друштвено распрострањеним уверењима, ставовима, позитивним и негативним очекивањима у вези са коришћењем дрога, укључујући и последице злоупотребе (перцепција ризика злоупотребе);
- ✓ Програме треба да спроводе обучени наставници као и обучени вршњаци, али они могу бити доступни младима и преко компјутера или интернета, јер и тада доприносе смањењу злоупотребе психоактивних супстанци;
- ✓ Индивидуални рад са ученицима код којих су идентификоване особине као што су импулсивност, анксиозност, осећај безнађа које помажу адолесцентима да науче да се конструктивно носе са емоцијама, уместо да користе негативне стратегије суочавања са проблемима као што је нпр. употреба алкохола или наркотика);
- ✓ Развој позитивног школског етоса, посвећеност школи и учешћу ученика;
- ✓ Упознатост ученика са јасним правилима школе у вези коришћења дроге у школским просторијама и доследно примењивање тих правила и интервенција/поступака у случају њиховог кршења (поштовање Протокола о поступању у случају присуства и коришћења психоактивних супстанци у образовно-васпитним установама);
- ✓ Саветовање код постојања сумње на злоупотребу дрога или упућивање на саветовање, лечење и пружање других здравствених и психосоцијалних услуга;
- ✓ Менторство, програми повезивања младих са одраслима са којима нису у сродству и који су се обавезали да организују активности и редовно проводе део свог времена са младима, уколико су прошли одговарајућу обуку (у нашој земљи се тренутно пилотира програм у коме су ментори студенти-волонтери)
- ✓ Превентивне интервенције које укључују родитеље;

Превентивне активности усмерене ка родитељима

Карактеристике превентивних активности које утичу на позитивни исход:

- ✓ програми који развијају вештине родитељства (постављање правила и граница у понашању на начин који је узрасно примерен, контрола и квалитетно структурирање слободног времена деце, укљученост родитеља у животе деце – праћење њихових активности и пријатељства, укљученост у њихово учење и образовање, вештине комуникације, подршка родитељима о томе како да постану узор својој деци...);

- ✓ наведене програме реализују обучени појединци/наставници или стручни сарадници, у време и на начин који је погодан и привлачан за родитеље (ван њиховог радног времена, у простору који није превише формализован и у коме међусобно лако комуницирају).

Активности са родитељима могу да се планирају у форми трибина, тематских родитељских састанака, радионица, рада у мањим групама или индивидуално (у случају ако постоји сумња злоупотребе психоактивних супстанци).

Погодне теме:

- Улога родитеља у формирању самопоуздања детета;
- Улога породице у формирању здравих стилова живота;
- Пожељна комуникација између деце и родитеља;
- Осмишљавање слободног времена детета;
- Утицај васпитних стилова породице и начина живота-у формирању личности детета...и сличне теме.

10. ПЛАН РАДА ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Здравствено васпитање има за циљ формирање телесно, психичко и социјално зреле личности, која ће бити способна да чува, штити и унапређује како сопствено, тако и здравље других људи.

Програмом здравственог васпитања биће обухваћени ученици од првог до осмог разреда са циљем да стекну знања и формирају ставове у вези са здравим начином живота;

Да се унапреде хигијенски услови у школи и елиминишу утицаји који штетно делују на здравље; Да се оствари сарадња школе, породице и друштвене средине ради унапређења и здравља ученика.

Рад на реализацији Програма ће се одвијати у оквиру редовне наставе и у оквиру ваннаставних активности.

Од метода здравствено-васпитног рада ће се користити индивидуалне и групне (предавања, радионице и сл.). Реализација циљева Програма оствариваће се: Организовањем едукативних семинара; Иновацијама у наставном плану и програму; Подстицањем ваннаставних активности за унапређења здравља; Развијањем мотивације ученика за усвајање здравих стилова живота; Подстицањем родитеља на активности за унапређење здравља; Унапређивањем улова рада школе; Комуникацијом са медијима; Програм здравствене превенције обухватиће циљеве и садржаје примерене узрасту ученика и реализоваће се кроз програме наставника, одељенских старешина, заједница, спортских секција. И даље ће се наставити пракса предавања и активности за ученике кроз следеће садржаје:

рб	Садржај	Разред	Метод	Време	Носиоци
1.	Систематски прегледи ученика	1. – 8.	Лекарски програм	Током школске године	Школски диспанзер
2.	Изграђивање свести о себи	1. – 8.	Разговори	Септембар, током године	Наставници раз. наставе, педагог
3.	Формирање сопственог и културног идентитета, свест о сличностима и разликама	1. – 8.	Разговори	Током школске године	Наставници раз. наставе, педагог, одељењске старешине
4.	Из "Буквара дечијих права":	1. – 4.	Разговори, предавање	Октобар,	

Развојни план школе за период 2024-2028. год.

рб	Садржај	Разред	Метод	Време	Носиоци
	право на заштиту, право на здраву исхрану, право на животну средину...			новембар и даље	Наставници раз. наставе, биологије
5.	Формирање навика у вези са правилном и разноврсном исхраном, утврђивање односа исхране са растом и развојем	1 – 8.	Предавање презентације, панои, разговори	Током године	Одељењске старешине, наставник биологије, ученици
6.	Стицање основних хигијенских навика, "Болести прљавих руку", "Шећерна болест и деца"	1. – 4.	Видео записи, разговори	Октобар	Патронажна сестра, наставници раз. наставе
7.	Развијање личне одговорности према сопственом телу	1. – 8.	Разговори	Током године	Наставници предметне. наставе, одељењске старешине
8.	Акције заштите зуба	1. – 8.	Лекарски преглед, разговори	Новембар, Током године	Стоматолошки диспансер, наставници раз. наставе
9.	Истицање здравог начина живота, потребе за одмором, сном и релаксацијом	5. – 8.	Разговори	Током године	Наставници раз., предметне. наставе, одељењске старешине
10.	Научити основна правила о безбедности у кући, школи, саобраћају	1. – 4.	Разговори, предавања	Октобар	Наставници раз. наставе
11.	Развој самопоштовања и поштовања других	1. – 8.	Радионице, разговори	Током године	Одељењске старешине, педагог
12.	Хумани односи међу половима, превазилажење конфликтних ситуација	5. – 8.	Разговори	Током године	Наставници раз., предметне. наставе, одељењске старешине, пред-метни наставници педагог
13.	Болести зависности(дрога, алкохол, дуван), верске секте, полне болести	5. -8.	Разговори, видео записи, предавања	Друго полугодиште	Одељењске старешине, наставник биологије, педагог, гинеколози
14.	Истицање значаја бављењем физичким активностима	1. – 4.	Физичке вежбе, разговори	Током године	Наставници раз. наставе, наставници физичког васпитања
15.	Спортска такмичења	1. – 8.	Физичке активности	Мај, током године	Одељењске старешине, наставник физичког
16.	Шетња у природи	1. – 8.	Разговори	Фебруар, март, април	Одељењске старешине, ученици
17.	Еколошке акције	1. – 8.	Креативни продукти	Током године	Одељењске старешине, ученици
18.	Извештај систематских прегледа	1. – 8.	Разговори	Током године	Наставничко веће

11. ПЛАН РАДА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Едукативни програми за развој, мир и толеранцију, примена програма буквар дечијих права и програм превенције малолетничке деликвенције

Тема	Циљ	Метод	Време	Носилац
Социометрија	развијање другарства	социограм и разговор	октобар	педагог

Развојни план школе за период 2024-2028. год.

Тема	Циљ	Метод	Време	Носилац
Како организујем свој радни дан	развој самосталности	радионице	прво полугодиште	педагог, раз. стар.
Радионице	конструктивна комуникација	радионице	током године	педагог, наст.раз.наст
Моја одговорност и одговорност других	хумани односи	радионице	током године	наст.раз.наст, раз.стареш.
Проблеми младих у овом граду	превенција деликвенције	предавања, радионице	друго полугодиште	педагог, разредне старешине
Знам или не знам о наркоманији	превенција употребе дроге	предавања, радионице	друго полугодиште	педагог, стручне службе ван школе
Стоп насиљу	превенција, безбедност	радионице, технике конструктивног решавања конфликта	током године	директор, педагог, сви наставн.
Квалитетна организација слободног времена	упућивање на здраве стилове живота	разговор	квартално	педагог, разредне старешине
У здравом телу-здрав дух	упражњавање физичке активн.	разговор, спортске акт.	током године	наст.физичког васпитања, наст.разредне наставе

12. УЧЕНИЧКИ ПАРЛАМЕНТ

На основу члана 105. Закона о основама система образовања и васпитања, Ученички парламент ОШ, „Ђура Јакшић“, Панчево, на својој првој седници одржаној доноси Програм рада ученичког парламента. Овим Програмом је дефинисана сврха, значај, карактеристике и садржај рада парламента.

Ученички парламент је законом загарантована формална институција, која ученицима омогућава демократски начин удруживања ради заступања интереса свих ученика у школи, као и учешће ученика у доношењу одлука које се њих непосредно тичу.

Због чега је значајно постојање ученичких парламената?

- Због тога што гарантује основне слободе ученика, кроз остваривање права на слободу говора, изражавања, слободу удруживања, слободу изражавања сопственог мишљења...
- Ученички парламент омогућава лични развој ученика;
- Пружа могућност колективног одлучивања кроз ученичке парламенте и доприноси побољшању атмосфере и живота у школи;
- Доприноси развоју колективног односа и изградњу партнерства са наставницима, стручним сарадницима, директорима и органима школе;
- Ученички парламент је место које омогућава сарадњу, уважавање различитих аргументација и ставова;
- Подразумева усвајање демократског знања и вредности, кроз прихватање различитости.
- Омогућава развој демократске културе;
- Омогућава бољу комуникацију и подстиче доношење заједничких одлука прихватљивих за све стране.
- Зашто је битно да ученици буду укључени у процес одлучивања кроз ученичке парламенте?
- Зато што ученици најбоље разумеју своје потребе;
- Зато што најбоље препознају своје проблеме и проблеме својих вршњака те у том смислу могу да омогуће школи да им што боље изађе у сусрет;

- Зато што ученички парламент пружа могућност учешћа свих ученика без обзира на расну, верску, националну, имовинску или полну припадност;
- Зато што се кроз ученички парламент лакше чује глас свих у школи;
- Зато што млади треба да учествују у процесу одлучивања, јер на тај начин јачају своје самопоуздање и постају одговорне личности;
- Зато што ће се школске одлуке боље и спремније реализовати.; Зато што се развија демократско друштво и праведније уређује школски живот;
- Зато што се тако побољшава однос и сарадња између ученика и наставника, или стручних сарадника;
- Зато што то утиче на њихову бољу информисаност;
- Зато што на тај начин они могу да подстакну активније учешће родитеља у школском животу;
- Зато што са својим идејама могу да покрену и реализују пројекте у сарадњи са органима школе;
- Зато што могу да покрену питања значајна за ученике у локалној заједници.

Добробити од оснивања ученичких парламената

За ученике

- Остваривање права гарантованих међународним и националним документима;
- Прихватање права и одговорности;
- Уважавање личности ученика;
- Свестран развој ученика;
- Искуство тимског рада;
- Учење о различитости и недискриминаторском понашању;
- Јасна и благовремена информисаност свих ученика;
- Могућност утицања на одлуке битне за ученике;
- Квалитет сарадње између ученика и наставника;
- Веће задовољство радом и животом у школи;

За школу и наставнике

- Боља сарадња и комуникација са ученицима;
- Упознавање са жељама и потребама ученика;
- Смањивање одговорности и подела обавеза;
- Задовољство доношеним одлукама;
- Смањивање времена које се троши на увођење реда и дисциплине у свакодневном раду
- Лакша адаптација на промене;
- Веће задовољство радом и животом у школи;

За родитеље

- Одговорна деца која су свесна својих могућности и спремнија на бољу комуникацију;
- Лакше идентификовање потреба свих страна;
- Боља сарадња и задовољство радом школе;
- Мањи број конфликтних ситуација између родитеља и деце које настају услед незадовољства школским животом;

- Примена научених вештина (прихватање различитих мишљења, толерантност, могућност аргументованог дискутовања...) у породичном животу кроз обострано учење и контакт;
- Лакше упознавање са потребама ученика и адекватно прилагођавање локалних акција;
- Активно укључивање у школски процес;

За локалну заједницу

- Лакша и боља информисаност о животу у школи;
- Боља расподела наменских средстава;
- Могућност двосмерне комуникације ради реализације заједничких циљева;
- Квалитет рада школа се побољшава чиме се побољшава квалитет живота у локалној заједници.

Карактеристике ученичког парламента

- Формирање ученичких парламената не представља губитак ауторитета код наставника, већ представља могућност за остваривање основних људских права и утиче на бољу међусобну сарадњу између наставника и ученика.
- Права се никоме не дају, она свакоме припадају од момента рођења. Ученицима је на основу националних и међународних докумената омогућено да се удружују ради учешћа у доношењу одлука. Залажући се за остваривање сопствених права ученици у себи развијају осећање одговорности и поштовање права других.
- Ученици су довољно зрели да сами препознају своје основне потребе, а самим тим и одлуке које су важне за њих, што их чини успешнијима приликом доношења одлука. Заинтересованост свих страна за доношење битних одлука у школи је поједнако важна како за ученике тако и за наставнике.
- Циљ формирања ученичких парламената не значи потпуну слободу чињења за ученике. Ученицима се кроз ученичке парламенте пружа могућност да се удружују и учествују у доношењу одлука, а самим тим уче да њихова права имају ограничења и да приликом остваривања сопствених права не смеју да угрожавају права других.
- Ученички парламенти смањују обавезе, јер утичу на време које се троши на сучељавање различитих ставова и решавање конфликтних ситуација. А утиче и на каналисање слободног времена кроз активности које доприносе задовољству рада и живота у школи.
- На састанцима ученичких парламената треба изнети различита мишљења и истаћи проблеме ученика. Међутим, неки проблеми превазилазе оквире деловања парламента и у таквим ситуацијама неопходно је обратити се наставнику, директору, стручном сараднику или неком другом надлежном органу.
- Да би ученички парламент функционисао није неопходно да његови представници буду само најбољи ученици у школи. То што неко има одличан успех не мора да значи да ће да буде и успешан парламентарцац. Да би били успешни, представници парламента, ученици треба да буду отворени, комуникативни, информисани, сигурни у себе, спремни да прихвате различитости, да имају могућност самоконтроле, објективности и реалности.
- Једна од активности ученичких парламената је и могућност подношења и реализације различитих пројеката, кроз које могу да остваре жељене активности. За организацију ученичких парламената потребна је само добра воља и сарадња свих у школи.
- Изабрани представници представљају и заступају све ученике школе. Поверење које им је указано на изборима правдају доношењем одлука које су у интересу свих ученика, без

дискриминације. Учешће у доношењу одлука не поистовећује се са апсолутном самосталношћу у доношењу одлука.

- Изражавајући сопствено мишљење треба имати у виду да то право имају и други. Сваки ученик који очекује да његово мишљење буде саслушано и уважено, мора то чинити и у односу на друге. Учешће у процесу одлучивања не значи, да мишљење мора нужно утицати на доношење коначне одлуке. Процес заједничког одлучивања подразумева размену и сарадњу кроз активно слушање, уважавање и поштовање, а не однос победника и губитника.

Садржај рада ученичког парламента по месецима

СЕПТЕМБАР	<ol style="list-style-type: none"> 1. Увођење ученика у сврху постојања УП, у начин и план рада, као и у изборну процедуру за представнике УП; 2. Формирање УП (избор председника Ученичког парламента); 3. Усвајање Пословника и Програма рада Ученичког парламента; 4. Извештавање о реализованим активностима за протеклу шк. года које се тичу рада школе и питања која се тичу интереса ученика (Извештај о раду школе, Извештај о реализацији РПШ, извештај о реализованом самовредновању квалитета рада школе) 5. Учешће у изради Годишњег плана рада школе, Развојног плана школе и самовредновања; 6. Присуство на Наставничком већу, Школском одбору и Савету родитеља;
ОКТОБАР	<ol style="list-style-type: none"> 1. Давање мишљења о правилима понашања у школи; 2. Учешће у реализацији активности из РПШ-а и Програма за заштиту ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања 3. Давање мишљења о Правилнику о безбедности ученика;
НОВЕМБАР	<ol style="list-style-type: none"> 1. Организација ваннаставних активности; 2. Давање мишљења о односу наставника и ученика, ученика и ученика; 3. Присуство на седницама Наставничког већа (класификациони период); 4. Присуство на Савету родитеља (мишљење о успеху и дисциплини); 5. Предлог активности поводом Дана школе
ДЕЦЕМБАР	<ol style="list-style-type: none"> 1. Обавештавање ученика о питањима од посебног значаја за њихово школовање; 2. Предлог за реализацију ученичких акција у школи и ван ње; 3. Новогодишње активности; 4. Иновативни предлози у школском раду и животу у школи; 5. Присуство на Наставничком већу и Савету родитеља (I полугодиште)
ЈАНУАР	<ol style="list-style-type: none"> 1. Учешће у ученика у спортским активностима; 2. Организација едукативних трибина и предавања за ученике и родитеље; 3. Прослава "Светог Саве" 4. Професионална оријентација;
ФЕБРУАР	<ol style="list-style-type: none"> 1. Давање мишљења о односима, комуникацији и атмосфери у школи; 2. Журка поводом Дана заљубљених;

МАРТ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Давање мишљења о унапређењу васпитно-образовног рада у школи; 2. Предлог активности за промовисање рада школе у ЛЗ; 3. Координирање са УП осталих ОШ;
АПРИЛ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Давање предлога за очување школске имовине и естетском изгледу школе 2. Давање предлога за организовање културних активности у школи; 3. Давање мишљења о организацији матурске вечери;
МАЈ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Организација радни акција; 2. Организација спортских такмичења са другим школама; 3. Разматрање предлога за одабир уџбеника
ЈУН	<ol style="list-style-type: none"> 1. Извештај на Наставничком већу, СР и ШО о раду УП; 2. Извештавање о реализованим активностима за протеклу шк.году које се тичу рада школе и питања која се тичу интереса ученика(Извештај о раду школе, Извештај о реализацији РПШ, извештај о реализованом самовредновању квалитета рада школе) 3. Мишљење о успеху и владању ученика на крају школске године 4. Давање мишљења након пријемног и завршног испита

*** Према потреби УП ће разматрати и ванредно теме које су горе наведене, као и оне које нису предвиђене, а значајне су за побољшање квалитета рада и живота у школи. Анализа и учешће у решавању текући проблема, је предвиђено током целе школске године.

13. МЕРЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ ОСИПАЊА УЧЕНИКА

Оно на чему перманентно треба радити је:

- **Подизање квалитета наставе** на виши ниво, повећањем **мотивације** ученика за **самостално стицање** знања и вештина, **смисленим повезивањем градива** из различитих предмета а сродних садржаја, као и **примена** у пракси и животу;
- Употреба, примена и презентација **мултимедијалних** садржаја у наставном и ваннаставном процесу;
- Подстицање **истраживачког** рада ученика, размене мишљења након обрађених садржаја и **активно учешће у дискусији**;
- Размена искуства наставника и **праћење иновација**; Стручно усавршавање;
- Побољшање **тимског рада** и рационална **расподела послова** запосленима, с циљем ефектности и ефикасности;
- Одржавање високог нивоа **безбедности ученика у школи**;
- Обезбеђивање оптималних услова за **развијање ученичких талената** и даровитости, као и **за подршку ученицима са сметњама у развоју**;
- **Парламентарно учешће ученика** у животу и раду школе у оквиру њихових ингеренција;
- Промовисање **спорта** и **здравих животних стилова, суштинских вредносних система**, упућивањем и усмеравањем ученика на исте;
- Професионална оријентација.

План превенције осипања ученика

Aktivnosti	Nosioci	Saradnici	Vreme realizacije	Način praćenja
Formiranje školskog Tima za realizaciju Projekta kojeg čine odeljenjske starešine učenika koji će biti obuhvaćeni Projektom, pedagog škole, direktor, roditelji učenika; Implementiranje Projektnih	Nastavničko veće	Logoped i oligofrenolog	Avgust	Zapisniksa sednice Nastavničkog veća

Развојни план школе за период 2024-2028. год.

Aktivnosti	Nosioci	Saradnici	Vreme realizacije	Način praćenja
aktivnosti u školska dokumenta (Godišnji plan rada škole za tekuću školsku godinu, Školski program, Godišnji planovi rada u okviru odeljenja u kojem se nalazi mapiran učenik), IPPO				
Informisanje (pedagog i direktor) i strateški pristup aktivnostima koje treba da se planiraju i definišu u tekućem i narednom periodu, a tiču se učešća škole u Projektu	Direktor i pedagog	Odeljenjske starešine, predmetni nastavnici, logoped i oligofrenolog	Avgust	Zapisniksa sednice Nastavničkog veća
Konsultativni i idejni sastanci direktora i pedagoga povodom realizacije gore pomenutog	Direktor i pedagog	Odeljenjske starešine, predmetni nastavnici, logoped i oligofrenolog	Avgust	Pedagoške sveske (lične beleške o radu)
Informisanje Nastavničkog veća škole o ideji i ciljevima Projekta, kao i o aktivnostima koje treba da se realizuju unutar naše škole a u okviru istog	Direktor i pedagog	Odeljenjske starešine, predmetni nastavnici, logoped i oligofrenolog	Avgust	Zapisniksa sednice Nastavničkog veća
Pojedinačna konsultovanja sa odeljenjskim starešinama na nivou svakog odeljenja o učenicima za koje je procenjeno da budu obuhvaćena Projektom	Direktor i pedagog	Odeljenjske starešine	Septembar	Lična evidencija o radu, izveštaj o realizaciji
Zajednički sastanak direktora i pedagoga škole sa odeljenjskim starešinama i predmetnim nastavnicima čija su deca predložena za učešće u Projektu (sugestije, razmene ideja, konkretni predlozi)	Direktor i pedagog	Odeljenjske starešine, predmetni nastavnici	Septembar	Lična evidencija o radu, izveštaj o realizaciji
Obaveštavanje i informisanje roditelja učenika koji su predloženi za rad po Projektnim aktivnostima i po individualnom planu prevencije osipanja	Pedagog, odeljenjske starešine	Roditelji	Septembar	Lična evidencija o radu, izveštaj o realizaciji
Prikupljanje saglasnosti roditelja za učešće deteta u Projektu (koordiniranjem pedagog-odeljenjski starešina-roditelj predloženog učenika)	Pedagog, odeljenjske starešine	Roditelji	Septembar	Potpisana saglasnost roditelja, lična evidencija o radu, izveštaj o realizaciji
Individualni razgovori Pedagoga, odeljenjskog starešine i predmetnih nastavnika sa odabranim učenicima (priprema i upoznavanje)	Pedagog, odeljenjske starešine	Predmetni nastavnici	Septembar	Lična evidencija o radu, izveštaj o realizaciji
Izrada plana rada za školsku god.	Tim za realizaciju Projekta		Septembar	Plan rada prevencije osipanja, Godišnji plan rada škole, Školski program
Individualni instruktivni razgovori pedagoga sa odeljenjskim starešinama iz čijeg odeljenja su odabrana deca za rad u okviru projektnih aktivnosti; Upoznavanje sa IPPO listama i načinima izrade (popunjavanja) istih	Pedagog, odeljenjske starešine	Predmetni nastavnici	Septembar.	Lična evidencija o radu, izveštaj o realizaciji, IPPO
Upoznavanje NV, Saveta roditelja, ŠO, UP, Vršnjakog tima sa planom rada	Tim za realizaciju Projekta	mentor parlamenta, UP, Vršnjački	Septembar	Zapisnici sa sastanaka

Развојни план школе за период 2024-2028. год.

Aktivnosti	Nosioci	Saradnici	Vreme realizacije	Način praćenja
		tim, nastavnici		
Mapiranje učenika koji su u riziku od napuštanja škole (5-8. r.)	Direktor, pedagog, odeljenjske starešine	Tim za realizaciju Projekta	Septembar	Popunjen instrument za identifikaciju dece
Analiza pedagoških, razvojnih i obrazovnih profila svakog odabranog učenika; definisanje slabosti i jakih strana deteta u odnosu na uspešnu(neuspešnu) produktivnost, fokusirajući se na oblasti u okviru kojih treba da se planira i realizuje podrška pedagoških asistenata, kao i na najefikasnije načine koji bi trebalo da do toga i dovedu.	Pedagog, odeljenjske starešine	Tim za realizaciju Projekta	Septembar	IPPO, IOP
Individualni savetodavni i konsultativni razgovori pedagoga i odeljenjskih starešina predloženih učenika povodom planiranja rada u odnosu na trenutno stanje učenika(uspešnost-neuspešnost), s krajnjim ciljem ostvarivanja ishoda koji se odnose na bolju obrazovnu produktivnost	Pedagog, odeljenjske starešine	Predmetni nastavnici	Septembar	IPPO, IOP
Organizovanje i planiranje dopunske nastave	Predmetni nastavnici	Tim za realizaciju Projekta	Tokom godine	Dnevnik ostalih oblika vaspitno-obrazovnog rada, Izveštaji o realizaciji
Praćenje redovnosti pohađanja dopunske nastave	Članovi tima	Predmetni nastavnic	Tokom godine	Planovi dopunske nastave, evidencija opohađanju dopunske nastave, izveštaji o realizaciji
Praćenje socijalne integrisanosti	Odeljenjske starešine, pedagog	Predmetni nastavnici	Tokom godine	Dosijeji učenika
Organizovanje humanitarne pomoći	Tim za realizaciju Projekta	Svi zaposleni u školi, roditelji, učenici	Tokom godine	Izveštaji
Organizovanje vršnjačke pomoći u učenju i druženju	Vršnjački tim, pedagog, os	UP, Vršnjački tim, nastavnici	Tokom godine	Izveštaji
Uključivanje učenika u vannastavne aktivnosti	Tim za realizaciju Projekta	Predmetni nastavnici, UP, Vršnjački tim	Tokom godine	Izveštaji, zapisnici, fotografije
Edukativna predavanja za učenike	ZZJZ	Pedagog, nastavnici	Tokom godine	Izveštaji, zapisnici, fotografije
Saradnja i savetodavni rad sa roditeljima učenika koji su u Projektu	Tim za realizaciju Projekta		Tokom godine	Izveštaji, zapisnici
Saradnja sa lokalnom zajednicom(Centar za socijalni rad, MUP...) u slučajevima kada je potrebno uključivanje spoljašnje mreže u rešavanju problema	Tim za realizaciju Projekta	Centar za socijalni rad, MUP	Tokom godine	Izveštaji, zapisnici

Развојни план школе за период 2024-2028. год.

Aktivnosti	Nosioci	Saradnici	Vreme realizacije	Način praćenja
Profesionalna orijentacija	Pedagog, Zavod za zapošljavanje	OS	Drugo polugodište	Testovi
Analiza školskog postignuća učenika koji su obuhvaćeni Projektom, na kraju prvog polugodišta	Tim za realizaciju Projekta	UP, Vršnjački tim	Po kvartalima	Izveštaji, zapisnici
Saradnja sa srednjim školama	Tim za realizaciju Projekta	Srednje škole	Maj 2019.	Izveštaji
Individualni ratgovori sa učenicima o njihovim utiscima o radu u okviru Projekta(da li im je i koliko koristilo, šta bi po njihovom mišljenju doprinelo da njihov uspeh bude još bolji...)	Tim za realizaciju Projekta		Kontinuirano	Izveštaji
Izveštaj o radu Tima i o realizovanim aktivnostima	Tim za realizaciju Projekta		Jun	Izveštaji, zapisnici
Evaluacija dosadašnjeg rada u okviru projektnih aktivnosti	Tim za realizaciju Projekta		Jun	Izveštaji, zapisnici

Праћење и вредновање се односи на анализу постигнућа и ефеката васпитно-образовног рада, на праћење ефеката иновантних поступака у настави и на праћење оцењивања, као и на све оно педвиђено акционим плановима, што конкретно значи да ћемо се и даље бавити:

- Квалитетом организације рада и руковођења школом,
- Безбедношћу у школи,
- Квалитетом наставног процеса,
- Квалитетом понуђених програма за подршку ученицима у процесу учења,
- Напредовањем, успехом и квалитетом школских постигнућа ученика,
- Подстицањем мотивације ученика,
- Стручном помоћи наставницима у пружању подршке ученицима у процесу учења,
- Подстицањем позитивних ставова и развоју социјалних вештина,
- Неговању позитивних емоција и вредности,
- Ресурсима,
- Партнерством са родитељима, Школским одбором и локалном заједницом,
- Помоћи при избору даљег школовања, обуке или запослења (предходно указујући на значај перманентног образовања),
- Угледом и промоцијом школе.

У Школи се примењује педагошка документација која је у функцији праћења и вредновања наставног рада. Неопходна је континуирана сарадња са наставницима, у циљу ефикасности и реализације циљева. Посебна пажња ће се посветити завршном делу часа, тј. месту и улози повратне информације, с циљем увида у усвојеност и разумљивост презентованог градива.

Повратна информација треба да буде подстицајна, што значи да треба да буде дата непосредно након активности. Овакво праћење доприноси формирању реалне слике о ученичким знањима, умењима и способностима.

Сврха је да наставник оствари увид у ниво реализације циља наставног часа, а ученици у степен усвојености наставног градива, с посебним акцентом на начин којим ће се тај степен попети на виши ниво.

14. ПРИПРЕМЕ, ПЛАНИРАЊЕ, ОРГАНИЗОВАЊЕ И СПРОВОЂЕЊЕ ЗАВРШНОГ ИСПИТА

Све активности у вези са завршним испитом и уписом у средње школе ће се реализовати према календару активности Министарства просвете и науке који се примењује у свим школама. У изради Акционог плана је учествује Тим за завршни испит.

Садржај плана:

А) Анализа образовних стандарда за крај обавезног образовања

Завршни испит је заснован на образовним стандардима за крај обавезног образовања и васпитања. Наставници ће у односу на индивидуалне специфичности ученика конкретно и на постигнуте резултате досадашњег рада са њима-издвојити стандарде којима ће се бавити и који ће служити у припреми кандидата за испит. Носиоци поменутих активности су: наставници српског језика, математике и групе предмета; Време реализације: мај

Б) Коришћење збирки задатака за припрему полазника

У сваком завршном тесту се налазе задаци који испитују постигнућа на сва три нивоа. У збиркама задатака се поред задатака, налази и листа образовних стандарда који се испитују тим задацима, те ће наставници користити збирке за припрему за полагање. Носиоци ових активности су горе поменуте наставнице српског језика и Време реализације: Април, мај, јун

В) Припремне активности

Припремне активности се реализују и на редовним часовима српског језика и математике и групе предмета као и на посебним часовима припреме за полагање овог испита. Носиоци ових активности су горе поменуте наставнице; Време реализације: Април, мај

Г) Пробни завршни испит и коришћење добијених резултата

На основу Правилника о Програму завршног испита, спровођење пробног испита биће реализовано- у мају са циљем помоћи у смислу упознавања са процедуром и начином полагања, садржајем и формом задатака. Друга функција овог тесирања је у самопроцењивању знања као и у процењивању њиховог образовног нивоа. Носиоци активности поред наставника српског, математике и групе предмета су директор школе, секретар, педагог школе и Тим за завршни испит.

Д) Обавештење о завршном испиту

Свако треба да буде обавештен о обавези приступања завршном испиту како би добио уверење о завршеном основном образовању и васпитању, јер појединачна сведочанства о завршеним разредима нису довољан доказ о завршеном основном школовању. Носиоци активности: директор, секретар, одељењски старешина, педагог, односно Тим за завршни испит; Време реализације: мај

Све активности у вези са завршним испитом и уписом у средње школе ће се реализовати према календару активности Министарства просвете и науке који се примењује у свим школама.

15. ПЛАН СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА НАСТАВНИКА И СТРУЧНИХ САРАДНИКА И ПЛАН НАПРЕДОВАЊА И СТИЦАЊА ЗВАЊА

Годишњи план стручног усавршавања за школску годину је саставни део Годишњег плана рада школе за исту школску годину.

Годишњи план стручног усавршавања наставника и стручних сарадника за школску 2023/2024.годину је сачињен на основу Правилника о сталном стручном усавршавању и напредовању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника потреба наставе, самог наставника, на основу броја досадашњих сати усавршавања и финансијских могућности а све у договору са стручним већем и директором школе.

Професионални развој је сложен процес који подразумева стално развијање компетенција наставника, васпитача и стручног сарадника ради квалитетнијег обављања посла и унапређивања развоја деце, ученика и полазника, односно нивоа њихових постигнућа.

Саставни и обавезни део професионалног развоја је стручно усавршавање које подразумева стицање нових и усавршавање постојећих компетенција важних за унапређивање васпитно-образовног, образовно-васпитног, васпитног, стручног рада и неге деце (у даљем тексту: образовно-васпитни рад). Саставни део професионалног развоја јесте и развој каријере напредовањем у одређено звање.

Стручно усавршавање наставника, васпитача и стручних сарадника установа планира у складу са потребама и приоритетима образовања и васпитања деце и ученика, приоритетним областима које утврђује министар надлежан за послове образовања (у даљем тексту: министар) и на основу сагледавања нивоа развијености свих компетенција за професију наставника, васпитача и стручног сарадника у установи.

Потребе и приоритете стручног усавршавања установа планира и на основу исказаних личних планова професионалног развоја наставника, васпитача и стручних сарадника, резултата самовредновања и вредновања квалитета рада установе, извештаја о остварености стандарда постигнућа и других показатеља квалитета образовно-васпитног рада.

Лични план професионалног развоја наставника, васпитача и стручног сарадника сачињава се на основу самопроцене нивоа развијености свих компетенција за професију наставника, васпитача и стручног сарадника (у даљем тексту: компетенције).

Стручно усавршавање планирали смо да остваримо активностима које предузима установа у оквиру својих развојних активности, и то:

- (1) извођењем угледних, односно огледних часова и активности са дискусијом и анализом;
- (2) излагањем на састанцима стручних органа и тела које се односи на савладан програм стручног усавршавања или други облик стручног усавршавања ван установе, са обавезном анализом и дискусијом;
- (3) дидактичког материјала, стручног чланка, истраживања, студијског путовања и стручне посете са обавезном анализом и дискусијом;
- (4) учешћем у: истраживањима, пројектима образовно-васпитног карактера у установи, програмима од националног значаја у установи, међународним скуповима, семинарима;

Стручно усавршавање јесте обавезна активност наставника, васпитача и стручног сарадника утврђена педагошком нормом, у оквиру 40-часовне радне недеље.

ОБЛИЦИ СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА који ће бити заступљени:

- 1) програм стручног усавршавања који се остварује извођењем обуке;
- 2) стручни скупови, и то:
 - (1) конгрес, сабор;
 - (2) сусрети, дани;
 - (3) конференција;
 - (4) саветовање;
 - (5) симпозијум;
 - (6) округли сто;
 - (7) трибина;
 - (8) семинар;
- 3) летња и зимска школа;
- 4) стручно и студијско путовање.

Облици стручног усавршавања могу бити организовани као домаћи и међународни.

Наставник, васпитач и стручни сарадник систематично прати, анализира и вреднује свој образовно-васпитни рад, развој компетенција, своје напредовање и професионални развој и чува у одређеном облику најважније примере из своје праксе, примере примене наученог током стручног усавршавања, лични план професионалног развоја (у даљем тексту: портфолио).

У сачињавају личног плана професионалног развоја наставник, васпитач и стручног сарадник користи и податке из стручно-педагошког надзора и спољашњег вредновања.

Наставник, васпитач и стручни сарадник на захтев директора, стручног сарадника, просветног саветника и саветника - спољног сарадника, даје на увид свој портфолио професионалног развоја.

Стручно усавршавање биће организовано на основу потреба наставе, самог наставника, на основу броја досадашњих сати усавршавања и финансијских могућности, а све у договору са Стручним већима у школи и директором школе.

Напомена:

С обзиром на смањени начин финансирања самог стручног усавршавања, нисмо могли да прецизно и обавезујеће планирамо врсту, број и динамику реализације семинара у односу на сваког наставника и стручног сарадника.

Стручно усавршавање наставника и стручних сарадника школа планира у складу са потребама и приоритетима образовања и васпитања деце и ученика, приоритетним областима које утврђује министар надлежан за послове образовања и на основу сагледавања нивоа развијености свих компетенција за професију наставника и стручног сарадника у установи.

Потребе и приоритете стручног усавршавања школа планира на основу исказаних личних планова професионалног развоја наставника и стручних сарадника, резултата самовредновања и вредновања квалитета рада установе, извештаја о остварености стандарда постигнућа, задовољства ученика и родитеља, односно законских заступника деце и ученика и других показатеља квалитета образовно-васпитног рада.

На основу стручног упутства за израду школске документације, дозвољено је планирање стручног усавршавања у договору са члановима Стручних већа, без прецизног навођења одређеног семинара односно теме у овом документу. Дакле, за оне наставнике и стручне сараднике који су стицајем објективних околности могли прецизно да планирају стручно

усавршавање-за њих ће бити прецизно дефинисано и планирано, док за оне наставнике и стручне сараднике који стицајем објективних околности нису могли да прецизно планирају стручна усавршавања-стајаће отворена могућност за реализацију током године ако се укаже прилика за то.

Важно је нагласити да је велика вероватноћа одступања од реализовања планираног из финансијских разлога(издвојена средстава из буџета за ту намену), као и због напред поменуте немогућности прецизног дефинисања.Ако се укаже прилика за похађање неког од семинара који задовољава потребне компетенције свих наставника, биће реализован у нашој школи за све наставнике и стручне сараднике, али из горе наведених разлога, не можемо их насловити.

План напредовања и стицања звања наставника и стручних сарадника;

Напредовање и стицање звања наставника и стручних сарадника укључује низ корака, обавеза и квалификација. Основни кораци овог плану су:

1. Постављање циљева

- дефинисати циљеве за напредовање и стицање звања
- циљеви би требало бити мерљиви и усклађени са начином оцењивања и стандардима.

2. Анализа тренутног стања

- проценити тренутне квалификације, искуства и постигнућа
- идентификовати подручја где су потребна побољшања како би се испунили постављени циљеви

3. Едукација и стручно усавршавање

- план едукације и стручног усавршавања ради обезбеђивања потребних знања и вештина
- учествовање у радионицама, курсевима и конференцијама.

4. Менторство

- организација програма менторства где искусни наставници менторирају оне који желе да напредују
- менторство може пружити практично искуство и подршку.

5. Израда портфолиа

- развијање портфолија који документују њихове образовне праксе, пројекте, истраживања и доприносе заједници.

6. Евалуација и повратне информације

- редовно вршење евалуације ради процене напретка кандидата
- пружање конструктивне повратне информације како би се омогућило побољшање

7. Одобрење и стицање звања

- када кандидати испуне све захтеве, поднети документацију и формално ради напредовања и стицања звања.
- промовисати постигнућа колега како би се додатно охрабрили и мотивисали и остали

Овај план може бити прилагођен специфичностима предмета како би се осигурало да одражава захтеване циљеве и стандарде. Важно је да план буде мотивишући, транспарентан и да стимулише стални професионални развој.

16. ПЛАН УКЉУЧИВАЊА РОДИТЕЉА ОДНОСНО ЗАКОНСКИХ ЗАСТУПНИКА У РАД ШКОЛЕ

Један од **циљева и задатака** нам је да кроз благовремено сагледавање узрока евентуално постојећег проблема, превентивно делујемо, заједничким предузимањем адекватних мера за отклањање узрока и успостављање равнотеже за даље функционисање. Једино кроз континуирану сарадњу можемо да допринесемо квалитету развојних сегмената детета.

Укљученост родитеља односно старатеља у рад школе огледа се кроз активности које следе у даљем тексту.

ПРОГРАМ САВЕТА РОДИТЕЉА

Месец	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈ
септембар	Конституисање Савета родитеља и избор председника Ужина и осигурање ученика Избор комисија за спровођење екскурзија Прецизирање начина учешћа у раду Актива за РПШ, Актива за Развој школског програма, Тима за израду годишњег плана рада школе, Тима за самовредновање квалитета рада школе, Тима за заштиту ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, Тима за обезбеђивање квалитета и развој установе Самоиницијативна донација од стране родитеља одељења I-1-за сређивање учионице (кречење, замена подова, допуна намештаја и завеса)
октобар	Сугестије за уређење школе и учионичног простора Могућности уређења школског дворишта Сугестије у вези рекреативне наставе и екскурзија
новембар	Припреме и учешће у свечаности за Дан школе Организација слободног времена ученика Помоћ реализацији планираних школских активности
децембар	Акције солидарности Повећање библиотечног фонда Учешће родитеља у остваривању социјалне функције школе Учешће у анализи успеха и владања ученикана крају првог полугодишта
јануар	Учешће у обележавњу школске славе Светог Саве Самоиницијативна донација од стране родитеља за сређивање учионица (кречење, замена подова, допуна намештаја и завеса, ...)
фебруар	Учешће родитеља у организовању културних активности школе
март	Помоћ родитеља у повезивању школе са друштвеном средином Здравствено информисање Учешће у реализацији хуманитарног концерта
април	Учешће у самовредновању рада школе Интерни и екстерни маркетинг Примери добре праксе Иницијатива по било ком сегменту школског развоја
мај	Уређење школског простора и околине Анализа успеха и владања ученика и мере за побољшање
јун	Успех и дисциплина ученика на крају наставног периода Извештај о извршеном самовредновању-учешће у анализи резултата Извештај о реализацији Годишњег плана рада школе Извештај о реализацији РПШ Сугестије за следећу школску годину Пријемни и завршни испити

САВЕТОДАВНИ РАД СА РОДИТЕЉИМА / ЗАКОНСКИМ ЗАСТУПНИЦИМА

Укључивање родитеља у решавање и идентификовање проблема	током године	директор, од.старешине, педагог
Индивидуални образовно план	ревизије-квартално и по потеби; континуирано праћење	Тим за ИОП
Информисање родитеља о значајним елементима праћења развоја ученика	током године	директор, од.старешине, педагог
Учешће у професионалној оријентацији	током године	Тим за ПО
Полазак у први разред	септембар	од. Старешине, педагог
Учешће у раду Тимова	током године	Директор, педагог, координатори Тимова

Један од **циљева и задатака** нам је да кроз благовремено сагледавање узрока евентуално постојећег проблема, превентивно делујемо, заједничким предузимањем адекватних мера за отклањање узрока и успостављање равнотеже за даље ефикасно функционисање. Једино кроз континуирану сарадњу можемо да допринесемо квалитету развојних сегмената детета. Активности које укључују учешће родитеља, односно старатеља ће бити наведене у даљем тексту.

Део акционог плана за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања који се односи на учешће родитеља

Циљеви	Активности	Носиоци	Начин праћења	Временска динамика
Анализа Програма за превенцију и заштиту од насиља (на родитељским састанцима и Савету родитеља), информисање родитеља о степену сигурности и безбедности њихове деце и начинима рада у школи.	Укључити већи број родитеља у анализу примене Програма за заштиту деце од насиља (родитељски састанци, Савет родитеља)	-родитељи, -разредне старешине, -педагог, -директор -Тим за превенцију и заштиту деце од насиља;	- родитељски састанци, - састанци Савета родитеља, - белешке, - извештаји;	-почетак школске године; -квартално
Упознати родитеље са јасно и прецизно дефинисаним обавезама из Програма за заштиту деце од насиља.	Умножити делове Програма и истаћи га на огласној табли у холу школе и презентовати га на родитељским састанцима.	-директор, -педагог, -разредне старешине, -Тим за превенцију и заштиту деце од насиља;	- записници са родитељских састанака и Савета родит. - повратне информације на родитељским састанцима, - индивидуални разговори;	-Почетак године

Развојни план школе за период 2024-2028. год.

Циљеви	Активности	Носиоци	Начин праћења	Временска динамика
Благовремено информисање родитеља о предузетим мерама поводом њихових приговора.	Након приговора родитеља позвати их и благовремено их информисати о предузетим мерама.	-разредне старешине, -педагог, -директор, -предметни наставници -Тим за превенцију и заштиту деце;	- информативни разговори са родитељима, - записници, - извештаји;	-по потреби;
Информисање родитеља са јасно и прецизно дефинисаним њиховим обавезама из програма о заштити деце	Прецизно дефинисане обавезе родитеља у складу са програмом; истаћи у холу школе и презентовати на родитељским састанцима	- директор, - педагог, - Савет родитеља, - Разредне старешине, - Тим за превенцију и заштиту деце;	- разговори на родитељским састанцима и на Савету родитеља;	-током школске године;
Обавештавање родитеља о реализацији Акционог плана ради подизања нивоа степена сигурности и безбедности у школи	Подићи степен сигурности и безбедности ученика на виши ниво кроз реализацију свих наведених активности у Акционом плану и Програму за заштиту ученика од насиља	- директор, - педагог, - Тим за превенцију и заштиту деце, - помоћно особље.	-редовно праћење, реаговање и евидентирање.	- током целе школске године.

Из горе наведених активности, може се резимирати да се унапређивање сарадње са родитељима врши на следеће начине:

- Успостављањем што чешћих и ближих контаката са родитељима;
- Прикупљањем података о карактеристикама емоционалног, социјалног, био-физиолошког и интелектуалног развоја; Прикупљање података о интересовањима и потребама ученика, о породичним приликама и условима;
- Сарадњом путем родитељских састанака, „отворених врата“, групних и индивидуалних разговора;
- Укључивањем родитеља у живот и рад школе(упознавањем родитеља са образовно-васпитним задацима школе, Законским регулативима и Правилницима о правима и обавезама ученика, родитеља и запослених у школи; Учешћем родитеља у остваривању програма слободних активности, друштвено корисног рада, реализације културних и јавних делатности школе, спортских активности; Учешће у Тиму за самовредновање рада школе, Тиму за заштиту ученика од насиља, Тиму за професионалну оријентацију, Активу за РПШ);
- Кроз припрему полска у први разред;
- Кроз припрему за упис у средњу школу;
- Кроз дефинисање васпитних поступака у пубертету;
- Кроз указивање на карактеристичне грешке у васпитању и предлог мера;
- Организовањем трибина, предавања са актуелном проблематиком;

17. ПЛАН САРАДЊЕ И УМРЕЖАВАЊЕ СА ДРУГИМ ШКОЛАМА И УСТАНОВАМА

У оквиру програма слободних активности су и културне и спортске активности које се реализују у сарадњи са бројним институцијама као следеће активности:

Школа ће сарађивати као и до сада са свим чиниоцима уже и шире друштвене средине, а то су:

Школа ће сарађивати као и до сада са свим чиниоцима уже и шире друштвене средине, а то су:

- Министарство просвете Београд, Нови Сад, Зрењанин, Панчево;
- Завод за унапређење квалитета рада образовања и васпитања; Београд;
- Институт за ментално здравље, Београд;
- Месна заједница "Тесла" (хуманитарне акције);
- Органи општине, Градско веће, институцијске службе, Савет за образовање;
- Самостални синдикат и Асоцијација просветних радника;
- Дом здравља;
- Предшколска установа "Дечија радост";
- Основне и средње школе;
- Филозофски, Дефектолошки и Учитељски факултет, Београд;
- Културне установе: Центар за културу, Културно-просветна заједница, Културно-уметничкадруштва, Савез књижевника Панчева, Савез ликовних уметника Панчева, Градска библиотека, Историјски архив, Музеј;
- Сигурна кућа, Панчево;
- Мрежа за инклузивну подршку;
- Професионални уметници-глумци, музичари;
- Дом омладине, Панчево;
- Радио и ТВ Панчево ;
- "Панчевац", дечји листови;
- УШ Михајло Пупин (административно-финансијски послови);
- Центар за таленте , , Михајло Пупин, , ;
- "Споменак";
- Центар за социјални рад;
- Завод за запошљавање;
- Савез за спорт "Партизан";
- ДДОР, Дунав осигурање;
- Рафинерија нафте Панчево;
- ХИП Петрохемија;
- Туристичке агенције.

Конкретни садржаји сарадње са набројаним институцијама део су програма рада одељењских заједница, Дечјег савеза, педагога и директора школе; саставни су део Годишњег плана рада школе и посебних Програма васпитно-образовног рада.

Конкретни садржаји сарадње са набројаним институцијама део су програма рада одељењских заједница, Дечјег савеза, педагога и директора школе.

- 1) За ученике другог разреда изводи се организована обука пливања у трајању од месец дана;
- 2) За све ученике школе два пута годишње организује се крос, тј. спортски дан (јесењи и пролећни);

- 3) Постоји дугогодишња традиција школе да се поводом Дана школе за ученике организују спортске активности на којима учествују и ученици других школа. Истим поводом ми смо гости и у другим школама, као нпр. ОШ „4.октобар“ из Глогоња или ОШ „Исидора Секулић“ из Панчева;
- 4) Тада такође оржавамо и утакмицу између ученика и наставника, али то касније понављамо и у току школске године у спортским играма по договору са ученицима.
- 5) Ученици тј. њихови представници учествују на такмичењу „Најбржи основац“ и то од 3.-6. Разреда;
- 6) Ученици од 5.-8. разреда учествују на различитим Општинским такмичењима која се изводе према утврђеном календару, а у складу са републичким календаром такмичења у спортовима за које проценимо да у датом тренутку можемо да пружимо свој максимални учинак. У зависности од резултата које постигнемо, уследиће пласман на следећи ниво такмичења. Напомена: на овим такмичењима учествују селектирани ученици, тј. они који показују истакнуте способности у дређеним спортским гранама;
- 7) Учествујемо на такмичењима у „Мини рукомету“;
- 8) Једном недељно у школи се реализује одбојкашка секција;
- 9) За ученике 5. и 6. Разреда организује се турнир у „малом фудбалу“, као и за ученике 7. и 8. разреда;
- 10) За ученице 7. и 8. разреда организује се такмичење у одбојци;
- 11) За ученике 6. и 7. разреда организује се такмичење у кошарци у м шовитим екипама;
- 12) Јавни час физичког васпитања (Акцију су покренули Удружење за младе „ Зен арт „ и дневни лист „Курир“, а подржали су је Министарство омладине и спорта и Министарство просвете, науке и технолошког развоја).

18. ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ МАРКЕТИНГА

Интерни маркетинг обухватиће све информације и приказивање делатности школе путем школских новина, изложби и презентација.

Садржај интерног маркетинга биће следећи:

- Информисање ученика;
- Саопштавање резултата и успеха;
- Обавештења о награђеним ученицима и наставницима;
- Објављени радови наших ученика;
- Изложбе ликовних радова;
- Изложбе радова техничких секција;
- Фотографисање школских манифестација;
- Снимање свих манифестација на видео техници и
- Иступање наших ученика у свом окружењу и шире.

Екстерни маркетинг обухватиће информације и приказе делатности школе у средствима јавног информисања локалне и шире средине.

Садржај екстерног маркетинга биће следећи:

- Сарадња наших ученика у градском окружењу;
- Изложбе, такмичења, смотре;
- Представљање дечијег стваралаштва на локалним медијима;
- Објављивање радова ученика у дечјим листовима и
- Хуманитарни концерти.

19. ПЛАН УКЉУЧИВАЊА ШКОЛЕ У НАЦИОНАЛНЕ И МЕЂУНАРОДНЕ РАЗВОЈНЕ ПРОЈЕКТЕ

Укључивање школе у националне и међународне развојне пројекте може бити значајан начин да се обогати образовни процес, промовише иновације и допринесе развоју школе. Оно чиме ће се школа у овом плану руководите јесте:

1. Анализа потреба и могућности

- идентификовати потребе и могућности школе
- анализирајте актуелне и будуће потребе образовног система у школи

2. Едукација и сензибилизација

- обавестите особље, родитеље и ученике о значају учешћа у развојним пројектима
- организујте радионице и информативне сесије о различитим могућностима и предностима учешћа у пројектима.

3. Партнерства и мреже

- установити партнерства са локалним организацијама, фирмама, истраживачким институцијама и образовним установама.
- креирање мреже са школама из других региона или земаља кроз програме сарадње

4. Идентификација пројеката

- истражити националне и међународне развојне пројекте који су у складу са потребама школе
- одабрати пројекте који одговарају образовним циљевима и стандардима школе
- аплицирање за грантове, или донације од стране владиних или невладиних организација

5. Развој пројектног тима

- формирати пројектни тим са заинтересованим учесницима
- одредите одговорне особе за координацију и практичну имплементацију пројекта

6. Имплементација и евалуација

- реализација пројекта у складу са дефинисаним планом
- редовно пратите напредак, идентификујте изазове и предложите побољшања

7. Комуникација и промоција

- промовисати резултате и искуства са учешћа у пројекту широј заједници.
- промовисати школу као активног учесника у развојним и образовним иницијативама.

8. Усмеравање ка одрживости

- развити план за одрживост пројекта након његовог завршетка.
- искористити искуства и резултате у дугорочне образовне стратегије.

Кључна компонента у сагледавању потреба и проблема али и јаких страна је укључивање различитих корисничких група и развој партнерства која подржавају образовни процес и доприносе развоју заједнице.

20. МЕРЕ ЗА УВОЂЕЊЕ ИНОВАТИВНИХ МЕТОДА НАСТАВЕ, УЧЕЊА И ОЦЕЊИВАЊА

Насловом наведене мере су детаљно дефинисане Акционим планом за ШРП који следи у наставку.

Квалитет школских постигнућа

Специфични циљеви	Задачи	Активности	Носиоци	Динамика
1.Побољшање квалитета наставе и учења, планирањем, припремањем, квалитетом наставног процеса, учењем учења, праћењем напредовања ученика и праћењем њихових потреба и потреба наставника, у односу на материјалне, техничке и финансијске ресурсе;	2.1 Свеобухватно испланирана и припремљена настава;	<ul style="list-style-type: none"> → Анализа потреба ученика на нивоу одељења, појединачно, у оквиру предмета, а у односу на савремене друштв. токове; → Анализа могућности и способности ученика за разумевање и усвајање наст.градива, за репродуковање и примену; → Добро осмишљен и испланиран начин рада, дефинисањем општих, специфичних циљева, задатака, активности, праћења, динамике, исхода, евалуације; → Утвеђени стандарди постигнућа; → Дефинисати различите облике, методе, средства рада; → Писмене провере ускладити са осталим предметима; → На основу анализе исхода, кориговати планове; → Припрема за час треба да има јасну структуру, треба да предвиди разлике међу ученицима; Писати посебне припреме за оне који спорије или брже напредују; За припрему користити разноврсну литературу, интернет и сл; 	→ Наставници предметне, разредне наставе и педагог;	→ На почетку шк.године и даље на месечном нивоу, а по потреби и чешће; → Припрему треба имати за сваки час;
	2.2. Тежити ка што квалитетнијем, ефикаснијем савременијем наставном процесу, активним учешћем ученика, с циљем преношења знања која је ће бити усвојена и примењива;	<ul style="list-style-type: none"> →Осавремењивање наставе у складу са мат.техн.и фин. ресурсима; → Мотивисати и стимулисати ученике подстицањем пажње и радозналости; → Што чешће комбиновати методе и облике рада; → Подстицање сталног активног учешћа у наставном процесу (тражењем повратне информације, разменом мишљења, развијањем дискусије, критике, практичног рада, креативности и сл.); → Дидактичка заснованост наставе и примена дидактичких принципа: - научности, - одмерености наставе 	→ Директор, наставници предметне и разредне наставе;	Континуирано

Развојни план школе за период 2024-2028. год.

Специфични циљеви	Задаци	Активности	Носиоци	Динамика
		<p>према узрасту, - систематичности и поступности, - свесне активн. - очигледности, - индивидуализац. - повезаности теорије и праксе, - рационализације и економичности, - трајности наученог и примена;</p> <p>→ Корелација и примена знања презентацијом радова, изложбама, учешћем на конкурсима (предходно оспособивши ученике да предходна знања повезују у смислену целину, корелацијом са новостеченим знањима, оспособивши их да знање примене у свакодневном животу, постављајући их у ситуацију у којој могу да примене научено);</p> <p>→ Индуктивно и дедуктивно извођење закључака (од општег ка посебном и обрнуто)</p> <p>→ Бити у складу са испланираним, са временом, простором и сл;</p> <p>→ У комуникацији и сарадњи неговати узајамно поверење и поштовање; Наставникова питања, информације, упутства, треба да су прецизна, недвосмислена и јасна;</p>		
	Учење ученика како се учи	<p>→ Увођење у технике и начине учења;</p> <p>→ Развијање одговорности према учењу;</p> <p>→ Самостално процењивање знања од стране ученика;</p> <p>→ Подстицати што чешће учење путем открића и самосталног решавања проблема;</p> <p>→ Примењивати и самосталан и кооперативан рад;</p> <p>→ Научити децу да одвоје битно од небитног; Научити их извођењу закључака (индукцији и дедукцији, анализи, синтези);</p> <p>→ Потенцирати преслишавање;</p> <p>→ Научити их како да направе своје дневне и недељне распореде рада и слободног времена (режим дана);</p> <p>→ Упућивање ученика у коришћење литературе и савремене технологије;</p>	→ Наставници предметне и разредне наставе, педагог, одељенске старешине, педагог	→ По потреби и по плану; → У складу са планом и програмом и у складу са временом
	Праћење напредовања редовним анализа	→ Утврђивање корелације између постављених циљева и остварених	Наставници предметне и разредне	→ Месечно, квартално,

Развојни план школе за период 2024-2028. год.

Специфични циљеви	Задаци	Активности	Носиоци	Динамика
	ма остварених резултата;	исхода, те у складу са тим кориговати даљи рад; → Самовредновати сопствени рад; → Континуирано информисати ученике, родитеље, стручна већа, о постигнућима ученика; Јавно и са образложењем извештавати о резултатима;	наставе, педагог;	полугодишње, годишње; →
	Писање Индивидуалних образовних планова, планова примена, евалуација;	→ Реализација Индивидуализованог приступа на нивоу одељења и у односу на појединца; → Школа је сачинила Програм и план за децу са тешкоћама у развоју (погледати поменути документ у којем су прецизиране и дефинисане све потребне активности везане за ову проблематику); → На нивоу одељења, повремено припремити посебне задатке за ученике који спорије, односно брже напредују → Редовна допунска настава;	→ Тим за инклузивно образовање; → Тим за инклузивно образовање; → Наставници предметне и разредне наставе; → Наставници предметне и разредне наставе;	→ На месечном нивоу; → У складу са планом и програмом и у складу са временом; → У складу са планом и програмом;
	Стручно усавршавање и примена у наставним и ваннаставним активностима;	→ У складу са финансијским могућностима, посећивати семинаре и примењивати научено у наставним и ваннаставним активностима; → Користити интернет, литературу и друге изворе, у сврху осавремењивања и квалитета рада; → Пратити иновације у оквиру предмета, методике, дидактике и примењивати у односу на ученике и услове у школи,	Наставници предметне и разредне наставе, педагог, библиотекар, секретар	Континуирано
	Образовни стандарди постигнућа ученика	→ Вредновање и провера у свим фазама наставног процеса; → Вођење евиденције о ученичком напредовању; → Проверавати ниво разумевања и степен усвојености градива; → Образлагати сваку оцену и благовремено обавештавати ученике, родитеље, Стручна већа о постигнутим резултатима; → Дефинисати нивое постигнућа (основни, средњи, напредни); → Испоштовати карактеристике образовних стандарда: - Проверљивост и мерљивост, - Фокусирање на темељним знањима, - Кумулативност, - Диференцијација, -	→ Наставници предметне и разредне наставе, педагог, директор;	→ Континуирано

Развојни план школе за период 2024-2028. год.

Специфични циљеви	Задаци	Активности	Носиоци	Динамика
		Разумљивост, - Изводљивост, - Обавезност ; → За ученике са посебним потребама утврдити у складу са Законом посебне стандарде постигнућа (деталније у документу ИОП);		
2. Подршка личном и социјалном развоју ученика развијањем осетљивости за пружање подршке дечијим потребама и променама у складу са свим развојним сегментима.	2.1. Подршка свим развојним сегментима;	→ Развијање осетљивости за дечије потребе и промене у складу са узрастом и развојним сегментима (емотивним, телесним, здравственим, породичним, социјалним, васпитним, образовним) и на разноврсне начине, индивидуалним или групним радом упутити децу у поменути проблематику, нудећи им решења и савете; → Интезивирати превентивни рад; → Развити мрежу у школи за детектовање и интервенисање у случају евентуалних проблема; → Сарадња са институцијама у локалној заједници која се баве дечиј развојем и решавањем проблема; → Интезивирати професионалну оријентацију радом унутар школе и организовањем посета радним организацијама; → Истицати значај ЧОС-а и ЧОЗ-а; → Нарочито обрађати пажњу на ученике са сметњама у развоју; → Организовати у школи заједничке активности ученика, родитеља и наставника;	Сви запослени	Континуирано
	2.2. Подршка афирмацији ученичке партиципације у животу и раду школе;	→ Интензивнији Рад Ученичког парламента и ученичких тимова; → Подизање нивоа свести о значају ученичког мишљења у животу и раду школе; → Активно и континуирано учешће ученика у одлучивању о питањима који се тичу њих самих; → Упознавање уч. о начинима организовања и рада; → Задужити наставнике који ће разматрати ученичке предлоге и иницијативе; → Обезбедити представнике за повратне информације;	→ Директор, Наставничко веће, педагог; → Наставници разредне и предметне наставе, → Чланови Уч. парламента;	→ Перманентно

Развојни план школе за период 2024-2028. год.

Специфични циљеви	Задачи	Активности	Носиоци	Динамика
		<ul style="list-style-type: none"> → Обезбеђивање простора за ученике, огласне табле... → Развијање самоиницијативности; → Подстицање одговорности; → Повезивање са Парламентима других школа; 		
	2.3. Учење техникама и вешти нама ненасилне комуникације и конструктивног решавања сукоба и конфликта	<ul style="list-style-type: none"> → Развијање осетљивости за различитост, толеранцију, узајамно уважавање и поштовање; → Личним примером ширити позитивну климу у шк; → Учење социјалним вештинама у циљу превазилажења конфликтних ситуација; → Учење вештинама избегавања конфликта; → Стално подсећање на права и обавезе ученика, запослених, родитеља; → Неговање квалитетних сарадничких односа, уопште, а нарочито међу ученицима; → Вођење евиденције о личном и социјалном развоју појединца и одељења; → Промовисање књига, биоскопск. и позоришних представа, концерата, изложби и сл; → Организовање спортских турнира и утакмица; → Организовање дружења у школском простору(рођендани, журке...); → Усмеравање енергије на креативност и стваралаштво у области ликовне и музичке културе, српског језика, фотографије, глуме...; Презентовати ученичке радове; → Организовати заједничке радне акције у којима ће учествовати и запослени и ученици (сакупљање лишћа, чишћење дворишта, учионице..) 	<ul style="list-style-type: none"> → Наставници предметне и разредне наставе, педагог, одељенске старешине; → директор; → Ученички парламент 	<ul style="list-style-type: none"> → Континуирано; → Перманентно
	2.4. Подршка деци са посебним потребама;	<ul style="list-style-type: none"> → Развијање осетљивости за прихватање и помоћ деци са посебним потребама; → Пружити свеобухватну подршку и третман овој деци; 	<ul style="list-style-type: none"> → Тим за инклузивно образовање, сви запослени, 	<ul style="list-style-type: none"> → Континуирано

Развојни план школе за период 2024-2028. год.

Специфични циљеви	Задачи	Активности	Носиоци	Динамика
		<p>→ Помоћ ученика који брже напредују, онима који напредују спорије;</p> <p>→ Одабир садржаја у којима деца могу да се испоље и покрену своје могућности;</p>		
	<p>2.5. Етичко и естетско васпит. Формирање слободних, хуманих и одговорних личности који ће бити спремни за здрав породични и друштв. живот, са позитивним односом према раду, материјалним и духовним добрима и развијању способности доживљавања и стварања лепог у односу према непосредној стварности и према себи;</p>	<p>→ Учење разликовању добра и зла, моралних од неморалних поступака, упознавање са правима и дужностима човека као члана људске заједнице; Учење доследности мисли, речи и дела;</p> <p>→ Развијање животног оптимизма; Уважавање истине и презирање лажи; Учење понашању у разним животним ситуацијама; Однос према супротном полу, према старима, родитељи ма и сл;</p> <p>→ Развијање и неговање позитивних особина воље и карактера; Јачање воље, владање собом и поступцима, контролисање темперамента; Развијање упорности, принципијелности, доследности, самодисциплине, самоиницијативности, усресређености на циљ, организованости, самосталности, самокритичности, уздржљивости, скромности али и самопоуздности, хуманости;</p> <p>→ Сузбијање лењости, лажи, површности, неодговорности и других облика одсуства воље;</p> <p>→ Развијање способности уочавања, доживљавања, стварања, вредновања лепог и живљење у складу са тим.</p>	<p>→ Одељенске старешине, сви наставници, педагог, Ученички парламент;</p> <p>→ Одељенске старешине, сви наставници, педагог, Ученички парламент;</p> <p>→ Одељенске старешине, сви наставници, педагог, Ученички парламент;</p> <p>→ Одељенске старешине, сви наставници, педагог, Ученички парламент;</p> <p>→ Одељенске старешине, сви наставници, педагог, Ученички парламент;</p> <p>→ Одељенске старешине, сви наставници, педагог, Ученички парламент;</p> <p>→ Одељенске старешине, сви наставници, педагог, Ученички парламент;</p> <p>→ Одељенске старешине, сви наставници, педагог, Ученички парламент;</p> <p>→ Одељенске старешине, сви наставници, педагог, Ученички парламент;</p>	<p>→ Континуирано и перманентно;</p> <p>→ Континуирано и перманентно;</p> <p>→ Континуирано и перманентно;</p> <p>→ Континуирано и перманентно;</p> <p>→ Континуирано и перманентно;</p> <p>→ Континуирано и перманентно;</p> <p>→ Континуирано и перманентно;</p> <p>→ Континуирано и перманентно;</p>

21. ОСНОВНО ОБРАЗОВАЊЕ ОДРАСЛИХ

Образовање одраслих се, кроз различите моделе, спроводи од 1991. године. Функционално основно образовање одраслих (ФООО) је организациона и програмска целина у оквиру система формалног образовања у којој одрасли стичу основно образовање примерено њиховим потребама и могућностима учења.

У Републици Србији ФООО је конципирано и остварује се по моделу који је развијен кроз пројекат Европске уније „Друга шанса“ у периоду од 2011. до 2013. године.

Нагласак се ставља на функционалност стечених знања, односно њихову примену у свакодневном животу. Полазници ФООО путем образовања повећавају своје могућности за запослење.

ФООО се остварује кроз три циклуса у трајању од по годину дана:

- први циклус (од 1. до 4. разреда) стицање основа функционалне писмености
- други циклус (5. и 6. разред) стицање основа општег образовања
- трећи циклус (7. и 8. разред) стицање основа општег образовања

Опис ситуације

Према подацима Републичког завода за статистику, а на основу пописа становништва из Октобра 2022. године, Република Србија има 6,647.003 становника, од чега 3,231.978 мушкараца и 3,415.025 жена. Подаци о школској спреми становништва старог 15 и више година показују да је без школске спреме 57.667 (1,01%), док непотпуно основно образовање има 299.739 (5,27%) особа. Попис становништва показује да у Јужном Банату без школске спреме има 3.303 особа, а непотпуно основно образовање има 13.079 особа. Када се погледају подаци о Општини Панчево види се да су без школске спреме укупно 1.107 особа (333 мушкараца и 774 жена), док непотпуно основно образовање има 3665 особа (1.029 мушкараца и 2.626 жена). У периоду између два Пописа становништва забележено је смањење удела лица без школске спреме и са непотпуним основним образовањем – са 13,68% (Попис 2011.) на свега 6,28% (Попис 2022.). Такође, Попис становништва је показао да је неписмених жена далеко више него неписмених мушкараца – удео жена у укупном броју неписмених износи 71%. Више од половине неписмених има 65 и више година.

Наставни план и програм Основног образовања одраслих израђује се према Правилнику о наставном плану и програму основног образовању одраслих (у даљем тексту ФООО, („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 52/11 и 55/13)). У изради истог учествују директор школе, педагог школе, сви предметни наставници и андрагошки асистент.

Школски тим наше школе, који чине предметни наставници, андрагошки асистент, педагог и директор школе, прошао је неопходну обуку, чиме је оспособљен за рад са одраслим полазницима. Школа је 2013. године верификована за рад у ФООО. Пре две године смо добили сагласност Покрајинског секретаријата за отварање издвојеног одељења при Казнено поправном заводу Панчево.

Особе без завршеног основног образовања сусрећу се са бројним проблемима који често доводе до њихове социјалне искључености. Најчешће баријере са којима се сусрећу су:

- језичка баријера
- ангажман на привременим и повременим пословима
- код самохраних родитеља - брига о деци за време наставе
- превоз
- недостатак личних докумената
- сиромаштво

- социјална занемареност
- лоше претходно искуство са школовањем
- неинформисаност
- недостатак подршке за образовање од стране породице

У односу на поменуте баријере у циљу њиховог превазилажења перманентно ће се у периоду од 2024-2028. године спроводити следеће активности :

- подстицање индивидуалних и креативних квалитета полазника кроз наставу
 - ✓ носиоци активности: предметни наставници, андрагошки асистент
 - ✓ време реализације: током целе школске године
- континуиран саветодавни рад од стране андрагошког асистента
 - ✓ носиоци активности: андрагошки асистент
 - ✓ време реализације: током целе школске године
- континуирани сврсисходан рад на терену, са циљем прикупљања нових полазника, и спречавања смањивања броја већ уписаних полазника
 - ✓ носиоци активности: андрагошки асистент, сви чланови Тима за ФООО
 - ✓ време реализације: током целе школске године, за времешколског распуста
- партнерство школе са:
 - ✓ Управом града Панчева, надлежним секретаријатима и органима локалне самоуправе,
 - ✓ Националном службом за запошљавање Панчево,
 - ✓ Центром за социјални рад „Солидарност“ Панчево,
 - ✓ Домом за децу и младе без родитељског старања „Споменак“,
 - ✓ јавним комуналним предузећима,
 - ✓ КПЗ Панчево,
 - ✓ Удружењима Рома,
 - ✓ Културни центром,
 - ✓ музејима, галеријама,
 - ✓ локалним медијима и интернет порталима (ТВ Панчево, РТС, Прес, Панчевац, Радио Панчево, 013 инфо)
 - ✓ носиоци активности: директор школе, андрагошки асистент, педагог
 - ✓ време реализације: током целе школске године, интензивирано непосредно пред почетак школске године
- додела помоћи у одећи и средствима за хигијену (финансирање од стране локалне самоуправе или невладиних организација)
 - ✓ носиоци активности: директор школе, андрагошки асистент
 - ✓ време реализације: током целе школске године
- редовна исплата путних трошкова (НСЗ)
 - ✓ носиоци активности: национална служба за запошљавање Панчево
 - ✓ време реализације: током целе школске године

Циљне групе

Потенцијални полазници ФООО су сви грађани Републике Србије који имају навршених петнаест година живота и нису завршили основну школу. Популацију полазника ФООО можемо поделити у три групе:

- полазници који имају од 15. до 18. година

- одрасли са територије Јужнобанатског округа и лица са евиденције Националне службе за запошљавање Панчево
- припадници ромске популације
- лица која се налазе на издржавању затворске казне у КПЗ Панчево

Општи циљеви ФООО

Како би се смањио број особа без основног образовања, Функционално основно образовање одраслих особа, поставило је следеће опште циљеве:

1. Стицање и унапређивање знања, вештина, вредности и ставова неопходних за проактивно и конструктивно решавање проблема и суочавање са изазовима у свакодневном животу
2. Унапређивање породичних и личних услова живота, обављање једноставних послова и адекватно поступање у радним ситуацијама и радном окружењу
3. Даље образовање и активно учешће у друштвеној заједници.

Очекивани **општи исходи**, односно кључне компетенције које се стичу остваривањем Наставног плана и програма основног образовања одраслих, као интегрисане целине, јесу:

- језичка писменост
- математичка писменост
- основе научне писмености
- дигитална писменост
- управљање сопственим учељем
- решавање проблема
- социјална интеракција
- грађанска одговорност за демократију
- здравствене компетенције
- еколошке компетенције
- иницијативност и предузетништво
- културна свест, мултикултуралност и креативност

Праћење и евалуација

План рада ФООО пратиће се и вредновати свакодневним, непосредним увидом, затим на недељном, месечном и кварталном нивоу, полугодишње и годишње, помоћу документације, извештаја, стручног усавршавања. Све горе поменуто треба да се документује и та се документација односи, како на ону која се води свакодневно, тако и на ону по периодима која садржи анализе, статистичку обраду података и предлог мера у односу на постигнуте резултате. Веома је важан континуиран рад са наставницима, праћење организовања рада свих наставних предмета. Неопходна је сарадња са локалном средином и са породицама ученика. У праћењу и вредновању рада учествује Тим за ФООО, андрагошки асистент, педагог и директор школе.

Акциони план Функционалног основног образовања одраслих

Општи циљ: 1. Стицање и унапређивање знања, вештина, вредности и ставова неопходних за проактивно и конструктивно решавање проблема и суочавање са изазовима у свакодневном животу

Циљеви	Активности	Задачи	Носиоци	Начин праћења	Врем. динамика
1. Подршка и мотивација полазника ФООО за упис и редовно похађање наставе	1. Адекватано осмишљен приступ проблему и конкретно деловање у складу са њим	1.1. Социјално партнерство и развијање мреже на локалу;	ОШ „Ђура Јакшић“, Центар за соц рад, НСЗ, Дом за децу без родитељског старања „Споменак“ и КПЗ Панчево	Непосредно праћење, извештаји о упису, редовност похађања наставе.	Током целе школске године

Развојни план школе за период 2024-2028. год.

Циљеви	Активности	Задачи	Носиоци	Начин праћења	Врем. динамика
	1.1.Континуирани сврсисходан рад на терену уз помоћ и учешће ресурса са локала (људски, финансијски, материјални ресурси);	1.1.1.Редовна исплата путних трошкова;	НСЗ	Увид у редовност исплате.	Једном месечно
2. Перманентна сарадња свих чланова Тима за ФООО	2.1.Редовно одржавање састанака школског тима за ФООО	2.1.1 Континуирани сврсисходан рад у школи и на терену	Предметни наставници, ментори, директор, педагог и андрагошки асистент	Записници са састанака Тима за ФООО	Током целе школске године
	2.2. Консултативна сарадња чланова тима	2.2.2. Континуирани сврсисходан рад у школи	Предметни наставници, ментори, директор, педагог и андрагошки асистент	Записници са састанака Тима за ФООО	Током целе школске годи
3.Саветодавни рад са полазницима	3.1 Превазилажење баријера за успешно завршавање школовања	3.1.1 Одржавање индивидуалних консултација са полазницима	Андрагошки асистент, ментор одељења	Непосредним и правовременим увидом у реализацију свих поменутих активност	На дневном и недељном нивоу, пратећи потребе и индивидуалне капацитете полазника
		3.1.2. Решавање конфликтних ситуација	Андрагошки асистент, радник обезбеђења	Непосредним и правовременим увидом у реализацију свих поменутих активност	По потреби, правовремено
		3.1.3 Пружање помоћи у вези са личним и породичним проблемима полазника	Андрагошки асистент, ментор одељења	Непосредним и правовременим увидом у реализацију свих поменутих активност	По потреби, правовремено
4.Сарадња са породицом полазника	4.1. Превазилажење баријера за успешно завршавање школовања	4.1.1. Пружање помоћи у вези са личним и породичним проблемима полазника	Андрагошки асистент, ментор одељења	Непосредним и правовременим увидом у реализацију свих поменутих активност	По потреби, правовремено
5. Спровођење ваннаставних активности	5.1. Повећавање кохерентности групе полазника	5.1.1. Одигравање фудбалских утакмица, одлазак у парк на наставу у природи, обилазак институција, спремање хране.	Полазници, предметни наставници, ментори, директор, педагог и андрагошки асистент	Непосредним и правовременим увидом у реализацију свих поменутих активности	Два пута у току сваког полугодишту
6.Припрема кандидата основног образовања одраслих за планирање, организовање и спровођење завршног испита;	6.1. Свеукупне активности предвиђене Акционим планом;	6.1.1. Оснаживање полазника за излазак на Завршни испит	Предметни наставници, ментори, директор, педагог и андрагошки асистент	Непосредним и правовременим увидом у реализацију свих поменутих активности	Мај, јун, август 2024
	6.2. Анализа образовних стандарда за крај обавезног образовања	6.2.1 Адекватна методичко-дидактичка припрема наставе	Предметни наставници, педагог и андрагошки асистент	Увидом у реализованост часова у оквиру редовне наставе као и на посебним часовима припреме	Мај 2024.

Развојни план школе за период 2024-2028. год.

Циљеви	Активности	Задачи	Носиоци	Начин праћења	Врем. динамика
	6.3. Коришћење збирки задатака за припрему полазника	6.3.1 Упознавање полазника са типовима задатака на Завршном испиту, провера знања	Предметни наставници	Непосредним и правовременим увидом у реализацију свих поменутих активности	Април, мај, јун 2024.
	6.4. Припремне активности	6.4.1 Упознавање полазника са испитном ситуацијом, превазилажење несигурности полазника	Предметни наставници, ментори, андрагошки асистент	Непосредним увидом у реализацију и резултате, анализом и извођењем закључака	У току целе школске године
	6.5 Помоћ полазницима у упознавању са процедуром полагања, садржајем и формом задатака	6.5.1 Пробни завршни испит и коришћење добијених резултата	Предметни наставници, ментори, андрагошки асистент	Непосредним увидом у реализацију и резултате, анализом и извођењем закључака	Март 2024.
	6.6. Самопроцењивање знања полазника и процењивање остварених исхода	6.6.1 Пробни завршни испит и коришћење добијених резултата	Предметни наставници, ментори, андрагошки асистент	Непосредним увидом у ток завршног испита и учешћем;	Март, април 2024.
	6.7. Пружање подршке полазницима током полагања завршног испита	6.7.1 Обавештавање полазника о обавези приступања завршном испиту По потреби, а у интересу полазника продужити време полагања завршног испита до 30 минута	Дежурни наставник у договору са полазницима, директором и андрагошким асистентом	Непосредним увидом у ток завршног испита и учешћем;	Јун 2024.
		6.7.2. Помоћ полазницима у разумевању захтева у задацима на завршном испиту - тумачењем, инструкцијама и сл.	Дежурни наставник, андрагошки асистент	Непосредним увидом у ток завршног испита и учешћем;	Јун 2024.

Општи циљ: 2. Унапређивање породичних и личних услова живота, обављање једноставних послова и адекватно поступање у радним ситуацијама и радном окружењу

Циљеви	Активности	Задачи	Носиоци	Начин праћења	Врем. динамика
1.Развијање способности да се изразе идеје, осећања, чињенице и мишљења у усменом и писаном облику на матерњем језику у	1.1. кроз наставу српског језика	1.1.1. подстицање усменог и писменог изражавања	предметни наставник, андрагошки асистент	непосредним праћењем и увидом у напредак полазника	током целе школске године
		1.1.2. артикулација мисли, ставова кроз вежбу на часу	предметни наставник, андрагошки асистент	непосредним праћењем и увидом у напредак полазника	током целе школске године

Развојни план школе за период 2024-2028. год.

Циљеви	Активности	Задачи	Носиоци	Начин праћења	Врем. динамика
различитим друштвеним, културним и комуникацијским контекстима					
2. Коришћење стечених знања, вештина и умења у уочавању, разумевању и објашњавању свакодневног живота и радног окружења	2.1. кроз наставу у оквиру предмета предузетништво и наставу у оквиру предмета одговорног живљења у грађанском друштву	2.1.1. практичан рад, вежбе и задаци на часу	предметни наставник, андрагошки асистент	непосредним праћењем и увидом у напредак полазника	током целе школске године
3. Ефикасно, коришћење информационо-комуникационих технологија у раду, у слободно време и комуникацији.	3.1. кроз наставу у оквиру предмета дигитална писменост	3.1.1. практичан рад, вежбе и задаци на часу	предметни наставник, андрагошки асистент	непосредним праћењем и увидом у напредак полазника	током целе школске године
4. Развијање понашања које је у служби ефикасне и конструктивне комуникације у друштвеном животу	4.1. кроз наставу у оквиру предмета одговорно живљење у грађанском друштву	4.1.1. дискусија и радионица на часу	предметни наставник, андрагошки асистент	непосредним праћењем и увидом у напредак полазника	током целе школске године
5. Развијање грађанске одговорности полазника	5.1. кроз наставу у оквиру предмета одговорно живљење у грађанском друштву	5.1.1. дискусија, задаци и радионица на часу	предметни наставник, андрагошки асистент	непосредним праћењем и увидом у напредак полазника	током целе школске године
	5.2. кроз наставу у оквиру осталих предмета	5.2.2. дискусија, задаци и радионица на часу	предметни наставник, андрагошки асистент	непосредним праћењем и увидом у напредак полазника	током целе школске године
6. Развијање спремности за преузимање одговорности за сопствено здравље и здравље породице	6.1. кроз наставу у оквиру предмета биологија	6.2.1. Дискусија, задаци и радионица на часу	предметни наставник, андрагошки асистент	непосредним праћењем и увидом у напредак полазника	током целе школске године
	6.2. кроз наставу у оквиру предмета одговорно живљење у грађанском друштву	6.2.1. Дискусија, задаци и радионица на часу	предметни наставник, андрагошки асистент	непосредним праћењем и увидом у напредак полазника	током целе школске године
7. Развијање спремности да се идеја преточе у активност, да се покрене промена, да се прилагоди иновацијама, да се преузме ризик	7.1. кроз наставу у оквиру предмета предузетништво	7.1.1. Дискусија, задаци и радионица на часу	предметни наставник, андрагошки асистент	непосредним праћењем и увидом у напредак полазника	током целе школске године
8. Рад на разумевању значаја и уважавању	8.1. кроз наставу свих предмета	8.1.1. Дискусија, задаци и радионица на часу	непосредним праћењем и увидом у	предметни наставник, андрагошки асистент	током целе школске године

Развојни план школе за период 2024-2028. год.

Циљеви	Активности	Задачи	Носиоци	Начин праћења	Врем. динамика
различитости у социјалном, културном, религијском, економском домену			напредак полазника		
	8.2. кроз наставу предмета одговорно живљење у грађанском друштву	8.2.1 Дискусија, задаци и радионица на часу	непосредним праћењем и увидом у напредак полазника	предметни наставник, андрагошки асистент	током целе школске године

Општи циљ: 3. Даље образовање и активно учешће у друштвеној заједници

Циљеви	Активности	Задачи	Носиоци	Начин праћења	Врем. динамика
1. Упознавање полазника са могућностима наставка школовања	1.1.Разговор са полазницима	1.1.1 Пружање помоћи у освешћивању сопствених интересовања и жеља	андрагошки асистент, НСЗ, припадници одређених занимања, свршени полазници ФООО свршени полазници фооо	број полазника уписаних редовно или ванредно у жељену средњу школу, курс или обуку	у трећем циклусу током целе школске године, интензивно у другом полугодишту
		1.1.2 пружање тражених тачних информација о средњим школама	андрагошки асистент, свршени полазници фооо	Број датих информација о средњим школама	у трећем циклусу током целе школске године, интензивно у другом полугодишту
		1.1.3. пружање тачних информација о курсевима и обукама	андрагошки асистент, НСЗ	Број представљених бесплатних курсева и обука	у трећем циклусу током целе школске године, интензивно у другом полугодишту
		1.1.4. разговор са родитељима или старатељима малолетних полазника	Андрагошки асистент	Број родитеља и старатеља малолетних полазника присутних на разговорима	у трећем циклусу током целе школске године, интензивно у другом полугодишту
	1.2.Организовање реалних сусрета са припадницима одређених занимања	1.2.1 разговор са представницима одређених занимања	Андрагошки асистент, представници одређених занимања	Број одржаних сусрета са представницима одређених занимања	у трећем циклусу током целе школске године, интензивно у другом полугодишту
		1.3. Организовање сусрета са полазницима који су завршили програм ФООО и наставили школовање	1.3.1 добијање инфо о процесу школовања за одређена занимања	полазници који су завршили програм ФООО	Број одржаних сусрета са полазницима који су завршили програм ФООО
	1.4. сарадња са НСЗ	Добијање списка понуђених бесплатних курсева и обука	НСЗ	Број понуђених курсева и обука	у трећем циклусу током целе школске године, интензивно у другом полугодишту
	2. Упознавање полазника са могућностима учествовања у	2.1. представљање кроз разговор полазницима школа страних језика	2.1.1.пружање информација	андрагошки асистент	број полазника који су се определили за неки облик

Циљеви	Активности	Задачи	Носиоци	Начин праћења	Врем. динамика
облицима неформалног образовања				неформалног образовања	
	2.2. представљање кроз разговор полазницима школа и курсева различитих заната (цртање, вајање, шивење...)	2.1.2. Подржавање развијања личних талената, склоности и афинитета	андрагошки асистент, представници организатора неформалног образовања осраслих	број полазника који су се определили за неки облик неформалног образовања	током целе школске године
3. Охрабривање полазника за укључивање и активно учешће у различитим удружењима	3.1. организовање сусрета у школи са члановима одређених удружења	3.1.1. пружање информација о бенефитима које доноси активност у одређеним удружењима	андрагошки асистент, представници удружења	Број полазника који су посетили удружења	током целе школске године
	3.2. организовање посета удружењима	3.2.1. Стицање знања и информација о раду удружења	андрагошки асистент, представници удружења	Број посета удружењима, број полазника који су се определили	током целе школске године

22. ПРАЋЕЊЕ И ЕВАЛУАЦИЈА РПШ-А

ШРП школе пратиће се и вредновати непосредним увидом, на кварталном нивоу, полугодишње и годишње, помоћу документације, извештаја, стручног усавршавања, самовредновањем ученичког и сопственог-наставничког рада, портфолијима-ученичким и наставничким, реализацијом посебних програма васпитно-образовног рада, реализацијом Годишњег плана рада школе и Годишњих наставних планова, праћењем реализације програма Ученичког парламента, Програма за заштиту ученика од насиља, едуковањем ученика на бројне теме како би преносили своја искуства у оквиру вршњачког тима и осталим ученицима, праћењем реализације ИОП-а, ЧОС-а, слободних, ваннаставних и културних активности.. Све горе поменуто треба да се документује и та се документација односи, како на ону која се води свакодневно, тако и на ону по периодима која садржи анализе, статистичку обраду података и предлог мера у односу на постигнуте резултате.. За праћење и вредновање квалитета реализованих садржаја користиће се адекватни инструменти, протоколи и скале евалуације.

Веома је важан континуиран рад са наставницима, праћење организовања рада свих наставних предмета, праћење ефеката иновативних поступака у настави и ваннаставним активностима, праћење оцењивања, анализе постигнућа и ефеката васпитно-образовног рада и целокупан свакодневни увид у рад школе. Уз неопходну сарадњу, веома је важна синхронизација и координација између запослених.

Важна, драгоцену и неопходна је сарадња са локалном средином и са породицама ученика.

Учешће у раду стручних органа школе односи се на: присуствовање седницама истих и путем анализа, извештаја и предавања, обавештавати о васпитно-образовној проблематици; предлагање одговарајућих педагошких и других мера; решавање актуелних образовно-васпитних, здравствених, социјалних и других проблема.

Осмишљен начин праћења рада школе (уз циљеве, задатке, активности, носиоце, временску динамику), нарочито када је у питању унапређивање квалитета наставе, побољшање материјално-техничких ресурса као и брига о ученицима, врше руководиоци одељенских и разредних већа, руководиоци стручних актива, педагог и директор школе

Развојни план школе за период 2024-2028. год.

На основу члана 119. Став 1. Тачка 2. Закона о основама система образовања и васпитања, Школски одбор Основне школе "Ђура Јакшић" Панчево, на седници од 24.11.2023. године, усвојио је Развојни план школе за период 2024-2028. године.

Број: 839/23

Председник Школског одбора

Дана, 28.11.2023.г.

Панчево

Мејрема Станковић